

Пролетары ўсіх краін злучаюцяся.

Работніца і Калгасніца

БЕЛАРУСІ

№ 7

1934 Г.

На здымку ўдзельніцы Ўсебеларускай нарады лепшых калгасных брыгадзіраў, якія занесены паміж сабой соцспаборніцтвам як лепшае правядзенне веснавай сяўбы.

Зверху—уніз: СІНЯЎСКАЯ ГАЛЕНА — калгас імя Молатава, Чырвонапольскага раёна; ЮДІНЦОВА ПАРАСКА — калгас «Шыхаў», Жлобінскага раёна; ЯКУБОЎСКАЯ ХРЫСЦІНА — калгас імя Варашылава, Тураўскага раёна; РЭУТ ВІЧ ХІМА — калгас «13 Октябрь», Дубровенскага раёна; РАЧОК ЗОНЯ — брыгадзір татарской брыгады, Копыльскай МТС; ШАРНЕВА НАСТА — калгас імя Сталіна, Уваравіцкага раёна; ЗВЯРКОВА МАР'Я — калгас імя М. Міцкевіча, Магілёўскага раёна; РУДЗЁНАК НІНА — старшиня калгаса «Згода», Полацкага раёна; СЕМЧАНКА ФЁКЛА — калгас імя Васашылава, Асілавіцкага раёна; ЛАПІЦКАЯ ГАЛЕНА — калгас «Большэвік», Плещаніцкага раёна (матэр'ял глядзі на старонцы 6).

УСЕ ЧЭЛЮСКІНЦЫ ВЫРАТАВАНЫ СЛАВА ГЕРОЯМ СОВЕЦКАГА САЮЗА

ВАНКАРЭМ, УЭЛЛЕН

Ляпідзеускаму, Леванеускаму, Молакаву, Каманіну, Слепнёву, Вадап'янаву, Дароніну

Захоплены вашай герайчай работай па выратаванию чэлюскінцаў. Ганарымя вашай перамогай над сіламі стыхій. Рады, што вы апраўдалі лепшыя надзеі краіны і аказаліся дастойнымі сынамі нашай вялікай радзімы.

Уваходзім з хадатайніцтвам у Цэнтральны Выканаўчы Камітэт СССР:

1. Аб устанаўленні вышэйшай ступені адзнакі, звязанай з праяўленнем герайчнага подвіга,— звання „ГЕРОЯ СОВЕЦКАГА САЮЗА”.

2. Аб прысваенні лётчыкам: ЛЯПІДЗЕУСКАМУ, ЛЕВАНЕУСКАМУ, МОЛАКАВУ, КАМАНІНУ, СЛЕПНЁВУ, ВАДАП'ЯНАВУ, ДАРОНІНУ, прымашым непасрэдны ўдзел у выратаванні чэлюскінцаў, звання „ГЕРОЯУ СОВЕЦКАГА САЮЗА”.

3. Аб узнагароджанні орлёнам Леніна памяцных лётчыкаў і аблугоўваючых іх бортмеханікаў і аб выдачы ім адначасовай грашовай узнагароды ў размеры гадавой пенсіі.

І. СТАЛІН, В. МОЛАТАЎ, К. ВАРАШЫЛАЎ, В. КУЙБЫШЭЎ, А. ЖДАНАЎ

ВАНКАРЭМ, УЭЛЛЕН

Шмідту, Баброву, Вароніну, Крэнкелю, усім Чэлюскінцам

Вітаем і горача паздраўляем доблесных чэлюскінцаў, мужна і арганізавана змагаўшыхся з суроў палірнай стыхій і стойка перанесших двухмесячны ледзяны палон.

Уваходзім з хадатайніцтвам у Цэнтральны Выканаўчы Камітэт СССР:

1. Аб узнагароджанні ўсіх чэлюскінцаў, а таксама Ушакова і Пятрова ордэнам „Чырвонай звязды”.

2. Аб пабудове ў Маскве манумента ў памяць палірнага пахода „Чэлюскіна”.

3. Аб выдачы ўсім чэлюскінцам адначасовай узнагароды ў размеры поўгадовой пенсіі.

І. СТАЛІН, В. МОЛАТАЎ, К. ВАРАШЫЛАЎ, В. КУЙБЫШАЎ, А. ЖДАНАЎ

За глубокое вывучэнне і баявое ажыццяўленне пастановы XVII партыйнага з'езда

Рашэнні XVII партыйнага з'езда, даклад тав. Сталіка з'яўляюцца баявой праграмай работ па пабудове бяскласавага соцыялістычнага грамадства. Гэтыя рашэнні павінны абавязковы быць даведзены да кожнай работніцы, кожнай калгасніцы, кожнай працоўнай жанчыны.

Задача нашага журнала—дапамагчы ў гэтым, праста і зразумела раслумачыць рашэнні з'езда, арганізація жанчын на ажыццяўленне іх, паказаць ход працоўкі рашэнняў з'езда работніцам і калгасніцам і іх канкрэтную барацьбу за рэалізацыю гэтых рашэнняў.

Аднак, як зусім правільна ўказала бюро ЦК КП(б)Б у сваёй пастанове „аб ходзе працоўкі і вывучэння рашэнняў XVII з'езда ВКП(б)”: „Цэнтральны раённы друк, асабліва журнал „Рабочіца і калгасніца Беларусі”, „Полымя рэвалюцыі” нездавальніча вядучы прафаганду рашэнняў з'езда і зусім слаба асвятляюць працоўку рашэнняў з'езда”.

Зусім правільней ілюстрацыяй да гэтай пастановы з'яўляецца агляд друку „Некалькі пытат і... крапка”, які змешчаны ў журнале „Большэвіцкі друк” (№ 5—6).

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б з'яўляецца сур'ёзным урокам для нашага журнала.

Рэдакцыя зараз-жа прыступіла да рэалізацыі гэтих пастанов. Ужо ў № 7 журнала дан разгорнуты паказ хода працоўкі матэрыялаў з'езда работніцам і калгасніцам і прафагандысцкі матэрыял.

Рэдакцыя і надалей будзе даваць у кожным

нумары прафагандысцкі матэрыял аб з'ездзе і паказ таго, як яго працоўваюць работніцы, жонкі рабочы, калгасніцы, аднаасобніцы, як змагаюцца за рэалізацыю пастановы з'езда.

19 красавіка рэдакцыя журнала разам з ЦП саюза швейнікаў праводзіць нараду лепшых рабкорак—ударніц швейнай прамысловасці, дзе будзе стаяць пытанне аб рашэннях XVII партз'езда і садаклады з месці аб ходзе працоўкі гэтых рашэнняў і барацьбе за рэалізацыю іх.

Рэдакцыя намічае таксама рад нарад рабкорак транспарта і тавараправодзячай сеткі, рабселькорак—ударніц жывёлагадоўлі па абмену вопытам барацьбы за рэалізацыю рашэнняў з'езда.

Рэдакцыя заклікае ўсіх рабселькорак паказаць прыклад ударнай вучобы па матэрыялах XVII партз'езда і ўвязкі яе з рэалізацыяй пастановы з'езда.

Будзьце ініцыятарамі разгортвання соцспаборніцтва па лепшаму засваенню рашэнняў з'езда, па арганізацыі палітзалікаў.

Рэдакцыя заклікае ўсіх рабселькорак прыняць актыўны ўдзел у справе асвятлення хода працоўкі на мясцах пастановы гістарычнага XVII з'езда ВКП(б), асвятлення таго, як перабудоўваецца на мясцах работа партыйных, совецкіх арганізацый, і як работніцы, жонкі, рабочы, калгасніцы і аднаасобніцы змагаюцца за выкананне рашэнняў з'езда.

Першае мая і дзень друку (5 мая) сустрэнем новым папяўненнем радоў „выдатнікаў” палітвучобы!

Ні адной працоўнай жанчыны без аблігацыі новай пазыкі

З велізарным энтузіазмам сустрэлі працоўныя масы БССР дэкрэт ураду аб выпуску новай пазыкі другой пяцігодкі (другога года).

Гэты дэкрэт быў выпушчан ЦВК і СНК СССР у адказ на прапанову ўдарнікаў Магнітагорскага гіганта металургіі, да якой далучыліся шырокія масы працоўных СССР, у тым ліку і працоўныя БССР.

У той час, як крэдытна-грошовы механизму усяго капіталістычнага света расхістан да сваіх асноў, мы маем велізарны рост дзяржаўнага крэдыта ў СССР.

Аб росце давер'я да совецкіх пазык гаворыць павелічэнне колькасці пазыкатрымальнікаў з 6 млн. чалавек у 1927 годзе да 40 млн. у 1933 г., якія падпісаліся на 3.040.000.000 руб.

Давер'е працоўных да совецкіх пазык выкліканы гіганцкім ростам эканамічнай магутнасці краіны, гіганцкімі перамогамі соцыйлістычнай індустрыялізацыі, якія атрымлівае штодзённа наша краіна пад кіраўніцтвам партыі і тав. Сталіна.

Выратаванне 101 чэлюскінца, якія былі на ільдах Ледавітага акіяна—велізарная перамога совецкай авіяцыі. Гэта перамога паказала не толькі герайзм совецкіх лётнікаў, не шкадаваўшых жыцця для выратавання чэлюскінцаў, але і высокую якасць наших совецкіх матараў, створаных нашай авіацыйнай прамысловасцю.

Велізарных перамог дабіліся ў нас і рабочыя Магнітагорскага гіганта, рабочыя аўтазавода імя Молатава, які дае 40 тысяч машын у год, рабочыя Сталінградскага трактарнага, які на днях выпусціў свой 100.000 трактар, рабочыя многіх других прадпрыемстваў, рабочыя, работніцы МТС і соўгасаў, калгаснікі і калгасніцы.

Гэтих перамог мы дабіліся на свае ўласныя пролетарскія сродкі, без крэдытаў звоику. Паспяховому распаўсюджванню пазык у нас спрыяе ўцягненне ў актыўнае соцыйлістычнае будаўніцтва шырачэзных народных мас, рост даходаў насельніцтва.

У той час, як у капіталістичных краінах непарыўна скарачаецца даход рабочых і сялян, у СССР фонд заработка платы рабочых узняўся з 8 млрд. руб. у пачатку першай пяцігодкі да 37 млрд. руб. у 1934 годзе.

Плацежаздольнасць совецкай дзяржавы і высокая даходнасць пазыкі зацікаўляючы ўсе набыцці

шырокія колы працоўных. Нашы пазыкі прыносяць 10 проц. прыбылку ў год.

Велізарныя сумы ідуць на выплату выйгрышаў. Па мінулых пазыках дзяржава ўжо выплаціла насељніцтву па выйгрышах і процентах 1031 мільён руб. У 1933 годзе ў парадку пагашэння пазыкі было выплачана 560 млн. руб., у 1934 г.—звыш 800 млн.

Велізарныя задачы стаяць перад нашай краінай у другой пяцігодкы—падваенне прадукцыі прамысловасці і сельскай гаспадаркі, велізарнае развіццё транспарта, вялікі рост спажывання народных мас, вялізны рост культуры.

Выкананне планаў другой пяцігодкі патрабуе на капіталльнае будаўніцтва 133,4 млрд. руб.

Для забеспечэння народнагаспадарчага плана 1934 года, які прадугледжвае далейшы рост капіталаўкладанняў ва ўсе галіны народнай гаспадаркі, рост затрат на соцыйльна-культурныя патрэбы, на далейшы ўздым матэрыяльнага добраўбыта і культурнага ўзроўня працоўных горадаў і вёскі, урад і выпусціў новую пазыку.

Работніцы, жонкі расочных, калгасніцы і працоўныя аднаасобніцы—актыўісткі заусёды прымалі самы актыўны ўдзел у распаўсюджанні пазыкі.

У гэтым годзе рост зарплаты рабочых і работніц, калгасны ўраджай, які адкрывае шлях да заможнага жыцця для мільёнаў працоўных сялян, палягчаючы распаўсюджанне пазыкі. Мы ўжо маем прыклады большэвіцкай рэалізацыі пазыкі на фабрыцы

„Октябр”, „8 сакавіка” і інш., у радзе калгасаў. Шырока разгортваецца соцспаборніцтва паміж фабрыкамі, заводамі, МТС, соўгасамі, калгасамі і ўнутры іх паміж цэхамі і брыгадамі на хутчайшую рэалізацыю пазыкі, на поўны ахоп ёю ўсіх працуючых. Лозунг перадавых рабочых і калгаснікаў БССР: месічны заработка—у пазыку дзяржаве.

Працоўныя жанчыны павінны паказаць прыклад найбольшай свядомасці ў барацьбе за першынство свайго прадпрыемства, калгаса, соўгаса ў пачэсным спаборніцтве па лепшаму фінансаванню дзяржавы на соцыйлістычнае будаўніцтва.

Задача работніц і калгасніц правесці такую работу і сярод аднаасобніц, каб усіх іх ахапіць падпіскай на пазыку.

Не павінна быць ні аднэй працоўнай жанчыны, якая-б не мела аблігацыі пазыкі „другога года другой пяцігодкі“.

Пролетарскае свята 1-ае мая сустрэнем поўным ахопам работніц, калгасніц і працоўных жанчын „пазыкай другой пяцігодкі“ (выпуск другога года).

XVII з'езд партыі ў святле вучэння Леніна

(З артыкула Н. К. Крупской, змешчанага ў журнале „Большевик“ № 3—4, люты, 1934 г.).

XVII з'езд сабраўся праз дзесяць год пасля смерці Леніна. Гэты з'езд меў зусім незвычайнае значэнне. Гэта быў з'езд перамогі марксіцка-ленінскай тэорыі. Практыка, факты даказалі, як праўльна была ўзята ўстаноўка на соцыялістычную перабудову сельскай гаспадаркі, якім правільным быў узяты курс на калектывізацыю дробных, разрозненых сялянскіх гаспадарак. Даклад т. Сталіна канстатаваў найважнейшую перамогі соцыялізма ў нашай краіне. Яго даклад быў аснован на цэлым Манблане, на цэлай гары лічбаў, фактаў, якія датычалі таго, што дасягнута за апошнія пяць год. Ён прыводзіў табліцы: лік калгасаў у 1929 г. раўняўся 57 тысяч, у 1933 г.—224,5 тыс.; лік гаспадарак у калгасах у 1929 г. раўняўся 1 мільёну, у 1933 г.—15,2 млн.; процэнт калектывізацыі сялянскіх гаспадарак у 1929 г. раўняўся толькі 3,9, у 1933 г.—65.

„Аб чым гавораць гэтыя табліцы?“ — гаварыў у сваім дакладзе тав. Сталін. „Яны гавораць аб тым, што рэарганізацыйны перыяд сельскай гаспадаркі, калі колькасць калгасаў і лік іх членоў раслі бурнымі тэмпамі, ужо заканчан, закончан яшчэ ў 1932 годзе. Значыць, даўжыны працэс калектывізацыі прадстаўляе працэс паступовага ўсасвання і перавыхавання рэштак індывідуальных сялянскіх гаспадарак калгасамі.“

Гэта значыць, што калгасы перамаглі канчаткова і беспаваротна“ (разрадка мая.—Н. К.).

Што датычыць пасеўных плошчаў збожжавых па сектарах, то ў 1929 г. соўгасы іх мелі 1,5 млн. га, у 1933 г.—10,8 млн. га, або 10,6 проц. усіх плошчаў; калгасы ў 1929 г. мелі 3,4 млн. га, а ў 1933—75,0 млн. га, гэта значыць 73,9 проц., аднаасобнікі ж, якія ў 1929 г. засявалі 91,0 млн. га, у 1933 г. засяюць толькі 15,7 млн. га, гэта значыць 15,5 проц. усёй пасеўной плошчы.

Аб чым гавораць гэтыя лікі?

„Яны гавораць, далей, абы тым,—прадаўжаў тав. Сталін,—што соўгасы і калгасы разам уладаюць 84,5 проц. усіх збожжавых плошчаў па СССР.“

Гэта значыць, што калгасы і соўгасы разам сталі такім сілай, якая вырашае лёс усёй сельскай гаспадаркі і ўсіх яе галін.

Яны гавораць, далей, абы тым, што 65 проц. абыяднаных у калгасе сялянскіх гаспадарак уладаюць 73,9 проц. усіх збожжавых пасеўных плошчаў, тады як уся маса застаўшыхся індывідуальных сялянскіх гаспадарак, складаючых 35 проц. усіго сялянскага насельніцтва, уладае ўсяго толькі 15,5 проц. усіх збожжавых пасеўных плошчаў.

Калі дадаць да гэтага той факт, што калгасы здалі ў 1933 годзе дзяржаве па ўсіх відах паступленняў больш мільярда пудоў збожжа, а аднаасобныя сяляне, выканавшыя план на ўсе 100 проц., — здалі ўсяго каля 130 млн. пудоў, тады як у 1929-30 г. аднаасобныя сяляне здалі дзяржаве каля 780 млн. пудоў, а калгасы не больш 120 млн. пудоў, то стане ясней яснага, што калгасы і аднаасобныя сяляне за справа здачны перыяд поўнасцю перамяніліся ролі, прычым калгасы сталі за гэты час пануючай сілай сельскай гаспадаркі, а аднаасобныя сяляне—другараднай сілай, вымушанай паднапальвацца і прыстасоўвацца да калгаснага ладу.

Трэба прызнаць, што працоўнае сялянства, наша совецкая сялянства канчаткова і беспаваротна стала пад чырвоны сцяг соцыялізма“ (разрадка мая.—Н. К.).

XVII з'езд быў з'ездам перамогі соцыялізма. Тав. Сталін гаварыў, далей, пра ўсе тыя сувязі і апасродкаванні, якія зрабілі магчымай гэту перамогу. Тав. Сталін гаварыў абы нашых поспехах на фронце індустрыялізацыі краіны, на фронце ўзбраення вёсцы сельска-гаспадарчымі машынамі. Ён гаварыў абы уздыме матэрыяльнага становішча і культуры працоўных, абы уздыме таваразварота, абы транспарце, абы ідэйна-палітычным кірауніцтве партыі і пытаннях арганізацыйнага кірауніцтва.

Гаварыў тав. Сталін проста, прыводзячы факты і факты, і перад усімі з незвычайнай яснасцю вырысоўваўся пройдзены шлях, шлях пераможнага перамагання велізарнейшых труднасцей.

Зусім своеасаблівае пачуццё ахапіла ўдзельнікаў з'езда, кожны ўсведамляў, разумеў велізарную гісторычную вагу атрыманай перамогі, кожны разумеў ўсё яе значэнне.

Перажываемае пачуццё вылівалася ва ўрачыстым спяванні „Інтэрнацыонала“, у бурных, гарачых

Тав. КРУПСКАЯ.

прывітаннях на адрес тав. Сталіна. Кожны член партыі разумеў яго роль у атрыманай перамозе, ведаў якой выключна вялікай была гэта роль. Настойліва і ўпартая змагаўся тав. Сталін з правым ухілам, адлюстроўваўшым дробнаўласніцкія настроі, кулацкія спадзяванні, упартая змагаўся з сцвярджэннем, што ў нас соцыялізм ужо ажыццёўлен, што далейшае развіццё пойдзе плаўна, без барацьбы. Змагаўся ён з імкненнем затрымоўваць тэмпы індустрыялізацыі, тэмпы гаспадарчага развіцця. Іменна ён выкryваў меншавіцкія асновы тэорыі немагчымасці перамогі соцыялізма ў аднай краіне, тэорыі, якая стопроцэнтным ілжэінтэрнацыяналізмам імкнулася прыкрыць няверу ў сілу і магутнасць дыктатуры пролетарыята, няверу ў магчымасць пабудаваць соцыялізм ленінскімі шляхамі ў адсталай аграрнай краіне. Іменна тав. Сталін высунуў лозунг ліквідацыі кулацтва як класа на аснове суцэльнай калектывізацыі, ён змагаўся з левакімі перагібамі, з імкненнем насаджваць калектывізацыю адміністрацыйным шляхам, ён вёў аграмадную штодзённую работу над умацаваннем калгаснага руху, над стварэннем новай арганізацыі працы ў калгасах, падняццем у калгаснікаў свядомых адносін да працы, умацаваннем праз палітадзелы ўпłyва партыі на калгасы. Тав. Сталін змагаўся за тое, каб усе калгасы сталі большэвіцкімі, а ўсе калгаснікі заможнымі, каб бесперапынна рос—на базе роста калгасаў—матэрыяльны і культурны ўзровень іх жыцця.

Вось чаму, святкуючы перамогу, з'езд наладжваў такія гарачыя авацыі тав. Сталіну.

Пытанні планавання другой пяцігодкі і даклад тав. Кагановіча па арганізацыйнаму пытанню не-парыўна былі звязаны з дакладам тав. Сталіна. Соцыялістычная база патрабуе асаблівай прадуманасці арганізацыйных пытанняў, цэлага рада новых падыходаў. І натуральна, што арганізацыяне пытанне заняло такое сур'ёзнае месца на XVII з'ездзе. Але арганізацыя арганізацыі розніца. Арганізацыя ўсёй гаспадаркі і ўсяго жыццёвага ўклада нашай краіны советаў, дасягнуўшай такіх буйнейших поспехаў у будаўніцтве соцыялізма, павінна быць глыбока і арганічна звязана з тэорыяй ленінізма, наскроў прасякнута яго духам. Вось чаму тав. Сталін, даючы ўстаноўкі для далейшай работы, патрабаваў:

- 1) падняць тэарэтычны ўзровень партыі на належную вышыню;
- 2) узмацніць ідэалагічную работу ва ўсіх звеннях партыі;
- 3) весці няўстанную пропаганду ленінізма ў рэдакціях партыі;
- 4) выхоўваць партарганізацыі і акружаючы іх беспартыйны акты ў духу ленінскага інтэрнацыялізма;
- 5) не замазваць, а крытыкаўшы смела адхіліні некаторых таварышоў ад марксізма-ленінізма;

6) сістэматычна выкryваць ідэалогіі і рэшткі ідэалогіі варожых ленінізму плыняў.

У галіне арганізацыйнай работы тав. Сталін патрабаваў:

1) падганаць і надалей нашу арганізацыйную работу да патрабаванняў палітычнай лініі партыі;

2) падняць арганізацыі нае кіраўніцтва да ўзроўня палітычнага кіраўніцтва;

3) дабіцца таго, каб арганізацыяне кіраўніцтва поўнасцю забяспечыла правядзенне ў жыццё палітычных лозунгаў і рашэнняў партыі.

Ніколі яшчэ партыйны з'езд не прадстаўляў сабою карціны такой згуртаванасці і дзелавітасці.

Выступаўшы ў спрэчках толькі дапаўнялі грудай фактаў асноўныя палажэнні тав. Сталіна, толькі ілюстравалі іх. Даклады тав. Молатава, і тав. Кагановіча і спрэчкі па іх былі далейшым развіццём асноўных палажэнняў тав. Сталіна.

Даклад тав. Варашылава ў галіне абароны краіны і агляд Чырвонай арміі на „Красной плошади“ гаварылі аб той магутнай абароне нашай Краіны советаў, краіны растучага соцыялізма, аб той абароне, да якой мы готовы.

Даклад тав. Мануільскага і спрэчкі па ім мавалі становішча спраў на міжнародным фронце. Яны таксама былі поўнасцю сугучны з дакладам тав. Сталіна.

Апошняя частка даклада тав. Сталіна была прысвечана міжнароднаму становішчу. Ён гаварыў аб tym, што рабочы клас СССР ёсьць частка сусветнага пролетарыята, яго перадавы атрад, а наша рэспубліка—дзеецішча сусветнага пролетарыята:

„...мы павінны апраўдаць сваёй работай ганароўвае званне ўдарнай брыгады пролетарыяў усіх краін... быць вернымі да канца справе пролетарскага інтэрнацыялізма, справе брацкага саюза пролетарыяў усіх краін“.

„Гэта абавязвае нас да таго, каб працаўшы лепш і змагацца лепш за канчатковую перамогу соцыялізма ў нашай краіне, за перамогу соцыялізма ва ўсіх краінах“.

„Няхай жыве вялікі і непераможны сцяг Маркса, Энгельса, Леніна!“—гэтымі словамі закончыў тав. Сталін свой даклад.

З'езд адказаў тав. Сталіну бурнай авацыяй.

Не паспеў закончыцца XVII з'езд—з'езд найвялікшых перамог будаўніцтва соцыялізма ў нашай краіне, як заблішчэлі на міжнароднай арэне яркія маланкі наспіваючай сусветнай рэвалюцыі. Пролетарыят Францыі, а за ім Аўстрый падняў сцяг рэвалюцыйнай барацьбы. Аўстрыйская рэвалюцыя пацярпела часовае паражэнне, але яна не можа праісці бяследна, герайчная барацьба аўстрыйскага пролетарыята арганізуе сілу сусветнай рэвалюцыі, якая набліжаецца.

Мы павінны намагчы ўсе сілы, каб апраўдаць ганароўвае званне ўдарнай брыгады пролетарыяў усіх краін!

„...Поспех і перамогі былі атрыманы не ў парадку самацёку, а ў парадку жорсткай барацьбы за правядзенне лініі партыі. Перамога ніколі не прыходзіць сама,— яе звычайна прыцягваюць“.

(З даклада тав. Сталіна на XVII з'ездзе ВКП(б))

РАШЭННІ 17 ПАРТЗ'ЕЗДА ДАВЕСЦІ ДА КОЖНАИ РАБОТНІЦЫ,

Прапрацоўка рашэння ў з'езда і здача палітэзаменаў—выклікалі вытворчую актыўнасць работніц

Па ўсёй друкарні імя Сталіна шырока разгарнулася масавая прапрацоўка матэрыялаў 17 партз'езда і здача палітычных экзаменаў.:

Уперадзе ідзе пераплётны цех. Парторг тав. Рыўкіна так арганізавала вучобу ў цеху, што ёй удалося ахапіць прапрацоўкай рашэння ў з'езда амаль усіх ра-

старых работніцы з вялікім вытворчым стажам—лепшыя ўдарніцы на вытворчасці.

Работніцы: Шварц Р., Лунгіна (беспартыйныя) і Горліна (праведзеная ў час чысткі з членамі кандыдаты партыі за палітычную непісьменнасць) здалі да „здавальняюча“, але яны тут-же заяўлі выкладчыку, што

хочуць яшчэ рыхтавацца. Прайшло некалькі дзён, падрыхтаваліся і здалі яшчэ раз экзамен ужо на „добра“.

Астатнія работніцы, якія здалі на „здавальняюча“, таксама патрабавалі, каб іх яшчэ раз падрыхтавалі да здачы экзамена на „добра“. Для гэтага да іх прымацавалі палітычна падрыхтаваных члену партыі, якія ім дапамогуць рыхтавацца да новай здачы экзаменаў.

Па другіх цэхах яшчэ 10 работніц здалі на „выдатна“, вялікая колькасць на „добра“.

Прапрацоўка рашэння ў з'езда здача палітэзаменаў выклікае вялікую актыўнасць сярод работніц, што спрыяльна здівіваецца на работе ў вытворчасці Прамфінплан, за люты выканан на 102 проц., сакавік—110,7 проц. Таксама разгорнута вялікая работа па палепшенні якасці прадукцыі.

Шнэрова.

Менск.

Група ўдзельнікаў гуртка на яўрэйскай мове пераплётнага цэха друкарні імя Сталіна, якая здала палітэзамен на „выдатна“ і „добра“.

ботніц і рабочых, нават зусім малапісьменных і непісьменных.

У цеху былі арганізаваны гурткі, прыстасаваны да ўздоўненне развіцця розных груп рабочых. У гуртку на яўрэйскай мове з腋малася 16 беспартыйных малапісьменных і непісьменных работніц. Яны папрасілі падрыхтаваць іх да палітэзаменаў. Кіраўнік гуртка тав. Шэйман вельмі ўмела і папулярна праводзіць заняткі. Ён гэтых малапісьменных і нават зусім непісьменных работніц падрыхтаваў так, што яны вышлі на першае месца. З 16 чалавек толькі пяць здалі на „здавальняюча“, а астатнія—на „выдатна“ і „добра“.

На „выдатна“ здалі наступныя таварышы: Зельмановіч—старая работніца, якая была пераведзена пры чистцы партыі ў спачуваючыя, як палітычна непісьменная; тав. Каждан Р., Рудзінская, Ідельсон, Гольдфарб, Цырліна і Каждан Л. Усе яны таксама

Мы добра ўсвоілі рашэнні XVII партз'езда

У гуртку на яўрэйскай мове па прапрацоўцы матэрыялаў XVII партз'езда займалася 16 работніц пераплётнага цэха. Спачатку было ўсяго 5—6 чалавек, але дзякуючы цікаваму выкладанню пропагандыста тав. Шэймана ў гуртку пачалі займацца 16 работніц.

Вельмі проста і папулярна тав. Шэйман растлумачыў нам даклад тав. Сталіна і ўсе рашэнні з'езда. Таму мы ўсе зразумелі і добра ўсвоілі пройдзенае.

Але мы на гэтых дасягненнях не спынімся. Будзем прадаўжаць

палітычную і агульную вучобу, каб саць палітычна-свядомымі работніцамі, актыўнымі ўдзельніцамі ў выкананні і перавыканні плана другой пяцігодкі.

Ад імя ўсяго гуртка мы выносім таварыскую падзяку т. Шэйману за яго ўмелое выкладанне, якое пам, малапісьменным і непісьменным работнікам, дало магчымасць засвоіць матэрыялы XVII гістарычнага з'езда партыі.

Гурткоўцы Каждан Л.,
Зельмановіч Р.

Менск, друкарня імя Сталіна.

Хатнія гаспадыні вывучаюць рашэнні XVII партз'езда

На занятках у школе для малапісьменных хатнія гаспадыні вывучаюць рашэнні XVII партз'езда. Настойліва змагаемся за ўсвяенне даклада т. Сталіна і ўсіх матэрыялаў з'езда.

З вялікім задавальненнем мы працацавалі даклад тав. Мануйльскага на XVII партз'ездзе, ад якога мы

многа даведаліся аб міжнародным становішчы, аб задачах комуністычных партый усіх краін.

15 красавіка адбудзеца выпуск школы. Рыхтуемся да экзамена, які пакажа нашы поснегі ў палітучобе.

Зорка.

Асінторф.

КОЖНАЙ КАЛГАСНІЦЫ, КОЖНАЙ ПРАЦОЎНАЙ ЖАНЧЫНЫ

Даклад т. Сталіна на кватэры рабочага

Роўна ў 7 гадзін ўвечары засталом у кватэры тав. Элель-баума—стараага рабочага швэйнай фабрыкі „Октябр“ — сядзела 15 гасцей — рабочыя і работніцы фабрыкі.

Прапрацоўвалі ращэнні XVII з'езда ВКП(б).

Дэгалёва разабралі першы раздзел даклада тав. Сталіна аб міжнародным становішчы.

Работніца тав. Талочка — праф-орг брыгады 20 фасона, другога цэха — расказала аб эканамічным крызісе ў капиталістычных краінах, які ахапіў не толькі пра-мысловасць, але і сельскую гаспадарку, чаму гэты крызіс такі зацяжны і чаму капиталістам няма выхада з крызіса. Яна гаварыла аб tym, што толькі соцялістычная рэволюцыя ва ўсім свеце паложыць канец капиталістычнай сістэме і крызісам — пра-дукту капиталістычнай сістэмы.

Рабочыя, ўспомнілі, як яны да рэволюцыі працавалі ў кравецкіх майстэрнях, якія часта закрываюцца і рабочыя становіліся беспрацоўнымі. Пратавалі сезонамі, а пасля зноў беспрацоўныя без кавалка хлеба.

Работніца Манькоўская добра адказвала на запытанне аб чатырох планах вайны, якія намячае буржуазія. Гэта работніца зусім нядаўна не разбіралася ў палітычных пытаннях. Цяпер з вялікай увагай і зацікаўленасцю ўсе слухалі яе.

Прапрацавалі адзел аб міжнародным становішчы і кіраунік тав. Левін хацеў перайсці да раздзела „партыя“, а прапрацоўку раздзела аб пра-мысловасці, сельскай гаспадарцы і транспарце лакінуць на наступны раз. Але тут яго спынілі рабочыя і работніцы:

— А скажыце абы унутраным становішчы Совецкага саюзу, чаму план па каліровай металургіі не выканан?

— А чаму адміністрацыя нашай фабрыкі плаціла экспедытару станцыі Фаніпаль два месцы падрад па 150 руб? Каб ён хутчэй падаваў вагоны на перавозку торфа? Ці ж гэта не хабары?

Рабочыя жорстка крытыковалі такое становішча.

Тав. Талочка і Манькоўская на вопыце свайго прадпрыемства гаварылі абы перажытках капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей.

— У нас яшчэ многа такіх рабочых і работніц, якія несвядома адносяцца да соцялістычных працы. Ёсьць шмат фактаў, калі рабочыя ходзяць і топчуць гатовую прадукцыю. Ёсьць яшчэ бракаробы, якія псуюць прадукцыю.

Прапрацоўка прыйшла жвава, разабралі ўвесь даклад т. Сталіна. Толькі адно дрэнна, што з 7 прысутных работніц прымалі удзел толькі дзве — Талочка і Манькоўская. Астатнія маўчалі.

Партком павінен гэта ўлічыць і прымацаваць да больш адсталых работніц таварышоў, якія-б з імі займаліся і дапамаглі добра засвоіць матэрыялы XVII партз'езда.

Менск.

Алена.

ЦІ ТОЛЬКІ БЛЫТАНІНА ГЭТА?

8 гадзін раніцы. У малярным цэху вагона-рамонтнага завода імя Мяснікова сабралося каля 60 чалавек, з іх каля 23 работніц. Праводзілася палітгадзіна па прапрацоўцы матэрыялаў XVII партз'езда.

Важна падыходзіць да стала „прапагандыст“ тав. Макарэвіч — начальнік спецбюро завода. Да-стae knіжку з кішэні і пачынае блытаць і плаваць па ўсяму дакладу тав. Сталіна. Тут абы правым і „левым“ ухілах, абы ухілах у нацпытанні, абы арцелі і комуне, абы розніцы паміж лозунгам „абагачайцеся“ і лозунгам тав. Сталіна — „Зрабіць усіх калгаснікаў заможнымі“ і інш. Т. Макарэвіч, мабыць, забыўся, што тэма яго гутаркі на гэты дзень была абы пастаўленых тав. Сталіным задачах у галіне ідэйна-палітычнай работы.

Паслушаем, як гэты „прапагандыст“ растлумачвае „левы“ ухіл.

— „Левы“ ухілісты, — кажа ён, — выкінулі лозунг „звышндустрыйлізацыі“, гэта значыць, што яны хацелі, каб мы будавалі як мага больш індустрыяльных гігантаў і каб вельмі націскаць на кулака.

Праваапартуністычны лозунг Бухарына „абагачайцеся“ паводле тлумачэння Макарэвіча быў высунуты ў 1921 годзе ў пачатку нэпа, калі... кулацтва змагло абагачацца. Так блытаў і блытаў „прапагандыст“ Макарэвіч, робячы сам і правы і „левы“ ўхілы.

У выніку такай „вучобы“ не дзёйна, што на занятках вялікая пасіўнасць. З усіх прысутных работніц толькі адна дала здавальняючы адказ. Астатнія ні на адно пытанне не адказвалі, гаворачы: „Хай лепш мужчыны адказваюць“.

А мужчыны таксама не адказвалі, бо, мабыць, не лёгка было разабрацца ў блытаніне „прапагандыста“.

З такай прапрацоўкай матэрыялаў XVII партз'езда трэба зарэжа пакончыць. Партком павінен праверыць сваіх прапагандыстаў і паставіць на такую адказную работу, як прапаганда пастаноў XVII партз'езда, лепшых, найбольш падрыхтаваных і правераных комуністаў.

Брыгада журнала „Рабочіца і калгасніца Беларусі“:

Эпштэйн, Давідовіч.

Менск.

АКТЫЎНА ЎДЗЕЛЬНІЧАЮЦЬ Ў ПАЛІГУРТКОХ БЕСПАРТЫЙНЫЯ РАБОТНІЦЫ

Рабочыя калектыв беладрэўнага цэха Бабруйскага лесакамбінату аддаў шмат увагі прапрацоўцы ращэння XVII з'езда ВКП(б). Праводзіліся рабочыя сходы, на якіх прапрацоўвалі даклады т. СТАЛІНА, КАГАНОВІЧА, МОЛАТАВА і інш. У гэтых сходах рабочыя і работніцы прымалі самы актыўны ўдзел.

У беладрэўным цэху арганізаваны гурткі па палітвучобе, мэтай якіх — узбро-

іць шырокія рабочыя масы ращэнням XVII гістарычнага з'езда ВКП(б). Гурткі працуяць адзін раз у пяцідзенку, у рабоче якіх таксама актыўны ўдзел прымалі беспартыйныя рабочыя і работніцы. Гурткі ператварыліся ў школу, дзе рабочыя атрымоўваюць асноўныя адказы, на хвалюючыя яго пытанні.

Бабруйск.

БАРАДЗІНСКАЯ.

СПАБОРНІЦТВА ЛЕПШЫХ БРЫГАДЗІРАЎ

Сонца залівае вуліцы Менска. Адчуваецца свежы подых вясны. Дом Комасветы, дзе праходзіць усебеларуская вытворчая нарада брыгадзіраў, таксама заліты сонцем.

Брыгадзіры спяшаюцца. Цёплай пагода лішні раз напамінае аб набліжэнні сяўбы. Лепшыя майстры калгасных палёў падзелавому дзелянца вопытам падрыхтоўкі да сяўбы, а вопыт багаты, варты пераймання.

Паправіўшы хустку, на трывану выйшла брыгадзір калгаса імя Молатава, Чырвонапольскага раёна тав. Сіняўская Алена.

Каб не забыць, яна яшчэ дома на кавалачку паперы старанна напісала аб чым трэба сказаць на нарадзе.

У брыгадзіры мяне абралі ў мінулым годзе. Спачатку я крыху сумнявалася, думала, што не спраўлюся, а тут яшчэ кулацкая зграя адкрыта выступала супроць майго брыгадзірства. Аднак, рашылася і зараз спраўляюся з работай не горш за мужчын.

— У маёй брыгадзе 40 чалавек.—12 мужчын і 28 жанчын. Зямлі паҳатнай 108 га, маю 46 коняў сярэдній і вышэй сярэдній упітанасці. Коні ўсе прымацаваны да калгаснікаў. Збруя, хамуты падагнаны да коняў. Пастронкаў ёсць нават больш патрэбнага. Гной ужо увесь вывезен на поле, попелу сабралі трох тоны. Кожны з калгаснікаў ведае, што ён будзе рабіць, дзе і якім насеннем будзе сеяць.

— Напрыклад, Мяснікова Моця і Максіменка Моця будуць хадзіць за плугом, а Дземянкова Тацяна ўключана ў звязо сейбітаў. На час сяўбы маю браніраваны кармовы фонд—1500 пудоў сена, і аўса цэнтнер на каня на час пасеўнай. А да мяне ў мінілым годзе брыгада была разбурана. Выходзілі на працу, хотілі ўздумае, таму і пасеялі позна, а дзе трэба было трох разы ўзараць—узаралі адзін раз. Вядома, і ўраджай дрэнны быў.

— Брыгадзірам тады быў Чыжэўскі Рыгор, зараз выключаны з калгаса. Дрэнная спадчына засталася ад яго. Прыйходзілася ўгаварваць некаторых, а злосных гультаёў, як Чыжэўскую Ганну і Ляксенка Ганну—штрафавала.

Крыху выправіліся. Мы ўжо распачалі сяўбу. Засяялі 3 га ранняга лёну.

— Першы выход у поле паказаў, што мая зімовая праца дарма не прапала: брыгада паказала добрую дысцыплінаванасць і арганізаванасць. Спадзяюся, што перамога ў сяўбе будзе за намі. Я яшчэ паслаборнічаю з мужчынамі.

Юдзінцова Параска паслана на нараду калгаснікамі калгаса „Шыхаў“, Жлобінскага раёна, як перадавы брыгадзір.

Першым стаць брыгадзірам, яна працевала пару гадоў груповодам і мае вопыт арганізаторскай і кіруючай работы.

— У мяне пяцёра дзяцей, рассказывает Параска. Калі вылучалі на курсы брыгадзіраў, дык я ні за што не хацела ехаць, бо з кім-жа было дзяцей пакінуць. Але калгасніцы мяне ўгаварылі. Едзь, кажуць, Параска, мы тут дзяцей дагледзім. Я паслухала іх і паехала. А яшчэ да курсаў я ліквідавала свою непісьменнасць, за што атрымала прэмію—суконнае паліто.

— У маёй брыгадзе 45 чалавек. Коняй ёсць 19, усе сярэдній упітанасці і прымацаваны да калгаснікаў, хамуты, гужы, пастронкі—усё ў баявой гатоўнасці. Гной увесь вывезен і зложан у кучы. Сабралі 32 пуды попелу.

— Яшчэ зімою ў нас быў пробны выезд. За добраякасную падрыхтоўку да сяўбы наш калгас прыміравалі грашыма ў суме 400 руб. Асабліва адзначылі маю брыгаду. Брыгада мая падзелена на 3 звязы—па 6 мужчын і 8 жанчын у кожным. Засяць мне сёлета трэба 72 га. Вылучаны сяўцы, аратыя, кожны на сваім месцы. Я ўжо засяяла гектар яравога жыта і на 20 гектараў падрыхтавала глебу. Выбралі інспектарамі якасці баявых жанчын—Будніцкую Арыну, Камарову Тацяну. Ад іх ужо нічога не схаваеш, калі хто агрэх зробіць, то адразу прымусіць выправіць.

— Наша брыгада на сваім сходзе абавязалася змагацца за добраякасны ўраджай гэтага года, каб заваяваць першынство ў калгасе.

З далёкага Палесся (Тураўщчыны) прыехала ў Менск адна

з лепшых брыгадзіраў Якубоўская Хрысціна. Два гады працевала яна груповодам і пасля сканчэння курсаў працуе брыгадзірам.

— Галоўная ўвага,—рассказвае яна,—звернута ў нас на коняй.

З 30 коняй троє вышэй сярэдній упітанасці, а астатнія сярэдній. Пры кармленні коняй заўсёды прысутнічаю сама, сачу за выдачай нормы. Конюха Міхневіча Мацея мы выгналі з канюшні, бо ён ледзь не замарыў коняй. Цяпер паставілі конюхам члена праўлення, які добрым дogleядам дабіўся сярэдній упітанасці коней.

— На час сяўбы забраніравана 21 цэнтн. аўса і 50 цэнтн. сена. Гной у нас вазілі выключна жанчыны, вывезена 1800 вазоў. Інвентара і збуру ёсць больш, чым патрэбна. Ёсць 8 пар лішніх пастронкай, 4 запасных хамуты, чэцвера вобрацей, 4 плугі, 10 пар лейцаў,—гэта ў мяне на ўсякі выпадак.

— Брыгада разбіта на звені. Ёсць жаночае звязно барапавальщиц.

— На 4 красавіка я ўжо пасяяла 4 га ячменю і 1 га яравой пшаніцы. На полі працевала 14 парак коняй. Аж люба было глядзець. Дысцыпліна ў брыгадзе ўзорная. Перад выходам у поле я правяла некалькі сходаў, раслумачыла задачы сяўбы. Калгаснікі і калгасніцы заключылі паміж сабою дагавор па соцспаборніцтву на лепшую работу ў час сяўбы. Выбралі інспекцыю якасці, якая будзе кантроліраваць работу ў час сяўбы.

Вялікую дапамогу ў работе дае мне палітадзел МТС. Нядаўна палітадзелам праведзен раённы злёт брыгадзіраў, які нам даў шмат карысці ў практичнай работе.

Так лепшыя з лепшых брыгадзіраў рассказвалі аб сваіх дасягненнях, пераймалі лепшыя вопыт, дзяліліся ўражаннямі. Тут-же на злёце заключылі яны соцспаборніцтва на лепшую правядзенне пасеўнай, працполачнай і ўборачнай кампаній.

А. К.

СОЦДАГАВОР

ПАМІЖ ЖАНЧЫНАМІ-БРЫГАДЗІРАМІ—УДЗЕЛЬНІЦАМІ ЎСЕБЕЛАРУСКАЙ НАРАДЫ КАЛГАСНЫХ БРЫГАДЗІРАЎ

— Мы, удзельніцы Ўсебеларускай нарады калгасных брыгадзіраў, заключаем паміж сабою дагавор па соцялістычнаму спаборніцтву на лепшае правядзенне веснавой сяўбы па наступных пунктах:

1. Правесці сяўбу ўсіх культур за 18 дзён, захаваўшы высокую якасць ворыва і задзелкі насення, дбайна даглядаючы і ахоўваючы пасевы.

2. У кожнай брыгадзе арганізуем інспекцыі якасці з найбольш вопытных і добрасумленых калгасніц. Ні адзін гектар пасеваў не будзе прыняты намі без папярэдняй праверкі інспекцыі якасці.

3. Разгорнем у брыгадах індывідуальнае соцспаборніцтва і ўдарніцтва, правяраючы штодня выкананне соцдагавароў.

4. Кожны дзень пасля работы будзем праводзіць дзесяціхвілінныя вытворчыя нарады, на якіх будзе абгаварвацца праца за дзень, улічвацца недахопы з тым, каб заўтра іх выпраўляць.

5. Забяспечым 100 проц. выход працаздольных калгаснікаў і калгасніц на работу, павёўшы рашучую барацьбу з прагульшчыкамі і гультаймі, для чаго арганізуем чырвоную і чорную дошкі ў брыгадах.

6. Наладзім сістэматычныя сталы вучот працы.

7. У абедзеныя перапынкі будзем праводзіць галосныя чыткі газет, журнала „Работніца і калгасніца Беларусі“, наладзім выпуск брыгаднай насценгазеты раз у трох дні.

8. Абавязваемся дабіцца выканання намечанай сярэдняй па Беларусі ўраджайнасці па жыту 9,6 цэнтн. з га, пшаніцы азімай—11 цэнтн., пшаніцы яравой—9,5 цэнтн., ільносемя—3 цэнтн., ільна-валакна—3 цэнтн., аўса—9 цэнтн., ячменю—10,5 цэнтн., канопля—3 цэнтн., пянькі—3,8 цэнтн., бульбы—110 цэнтн. Гэтыя намёткі будуть выкананы з перавышэннем.

Арбітрам выбіраем журнал „Работніца і калгасніца Беларусі“

Брыгадзіры—ударніцы:

Федякоў

Рынавская Аленка

Федяшов парэх Аляксандра

Валічкова Мар'яна Вараполік Федора

Рынавская

Рынавская Ернеста

Федяшовы

Не дапускаць паслаблення шэфскай работы

Швейная фабрика імя Крупской шэфствуе над трьма калгасамі Падгайскага сельсовета, Менскага раёна: „Чырвоны партызан“, „Чырвоны Скарнічы“ і „І з'езд“.

Раней гэта работа была даволі шырока разгорнута.

Улетку 1933 года работніцы фабрикі адпрацавалі ў падшэфных калгасах 670 працадзён і дапамаглі ва ўборцы хлеба і бульбы. Выезды ў калгасы былі масавыя, у выходныя дні, адзін раз нават прысутнічала 400 работніц.

Работніцы дапамаглі падшэфным калгасам арганізаваць яслі, фабрыкай быў адпушчан матэрый з адкідаў для фіранак і іншых рэчаў, патрэбных яслиям.

На Акцябрскую свята брыгады работніц выехалі ў падшэфныя калгасы і прымалі ўдзел у святкаванні. А дэлегацыя калгасніц была запрошана ў Менск і хадзіла разам з работніцамі фабрикі ў калоне дэмантрантаў.

У канцы лютага 1934 г. у падшэфны сельсовет выехала брыгада, у складзе якой былі дзве работніцы—Салавейчык, Екельчык. На сходах калгаснікаў яны арганізавалі працразоўку даклада тав. Сталіна, увязваючы гэта з канкрэтнымі мерапрыемствамі па падрыхтоўцы да сяўбы. Калгаснікі і калгасніцы ўзялі на сябе рад абавязцельства па ахове маладняка і па правядзенню сяўбы ў тэрміны, вызначаныя ўрадам.

Брыгада празерыла падрыхтаванасць калгасаў да сяўбы. Агледзілі ўесь інвен-

тар, праверылі насенне, зброву. Правялі сходы па падрыхтоўцы да адкрыція ясляў.

У калгасах „Чырвоны партызан“ і „І з'езд“ брыгада распаўсюдзіла білеты 8 латарэ АСО па сто рублёў у кожным. Калгаснікі калгаса „Чырвоны партызан“ пастановілі адлічыць адзін працадзень у карысць пабудовы самалёта.

Пасля брыгада разам з прадстаўнікамі вайсковай падшэфнай часткі, выехала ў калгас „Чырвоны Скарнічы“. Там яны правялі вечар, прысвечаны адкрыцію клуба. Выступаючыя калгасніцы далі абязцяне ліквідаваць свою непісьменнасць і малапісьменнасць у гуртку, які арганізован пры клубе. Пасля схода граў аркестр вайсковай падшэфнай часткі, арганізавалі танцы. Калгаснікі і калгасніцы весіліліся.

Дзве калгасніцы паехалі разам з брыгадай на фабрику падзяліцца вопытам работы свайго калгаса па падрыхтоўцы да сяўбы. На фабрыцы былі арганізаваны сходы па ўсіх трох цэхах, на якіх калгасніцы выступалі, расказвалі работнікам, як яны рыхтуюцца да вясны і якія ёсць яшчэ недахопы ў калгасе. Яны прасілі, каб работніцы перадалі ім свой вопыт работы па арганізацыі соцялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва. Яны таксама прасілі дапамагчы наладзіць у калгасе і па брыгадах выход штодзёнак.

Работніцы засыпалі калгасніц пытаннямі. Ці вывезен ужо ўесь гной на поле, ці адрамантаван увесь інвентар, ці ачышчана насенне і праверана яго ўсхожасць. Асабліва работніцы цікаўліся ростамкошта

працадзия ў калгасе, як калгасніцы змагаюцца за ажыццяўленне лозунга тав. Сталіна—зрабіць калгасы большэвіцкім, а калгаснікаў заможнымі.

З вялікім задавальненнем работніцы сустрэлі адказ калгасніц аб тым, што вага працадзия ў калгасе з $1\frac{1}{2}$ кгр. збожжавых у 1932 годзе павысілася да 4 кгр. у 1933 годзе.

Калгасніцы абавязаліся добра падрыхтавацца да сяўбы і правесці яе па-ударнаму, у тэрмін. Работніцы абавязаліся ліквідаваць прарыў на фабрыцы, выканаць прамфіпплан, павысіць якасць працукцыі і аўладаць тэхнікай.

Усе гэта было раней. Якраз у самы адказны момант, калі разгортваецца сяўба і неабходна аказаць пролетарскую дапамогу калгасам, шэфработка на фабрыцы паслабла, ніхто не выязджае у падшэфныя калгасы праверыць, ці ўсё падрыхтавана, ці правільна расставлена рабочая сіла, ці ніяма якіх-небудзь тормазаў у работе.

Шматыражка „Вока ўдарніцы“ не змясціла ніводнага артыкула аб становішчы шэфства над калгасамі. За час прабывання тав. Слесарава ў якасці рэдактара вышлі ўжо чатыры нумары шматыражкі, але аб шэфстве ні слова.

Партком павінен прыняць усе меры, каб зноў ажыціць работу шэфства, бо за паспяховае правядзенне пасейнай кампаніі разам з калгасамі насе адказнасць і шэфствуячая арганізацыя.

Менск

Е. Э.

У калгаснію сяд'ю з дакладам графа Сталіна

Вечарэла. З-за Іваніхайнай хаты выбегла Ліза з вялізным самаварам і трубою. Рыхтаваліся сустрэць гасцей. Першым у хату ўбег Жоржык, напываючы нешта сабе пад нос. Заўсёды мурзаты, ён сёння памыўся і ведаў, што прыдуць цёці з кароўніка і цялятніка.

У хаце стаялі два састаўленыя сталы, накрытыя чыстым абрусам, нібы перад святам. А госці былі самыя звычайнія—свае-ж калгасніцы, якія заўсёды разам працуяць.

Марыля Сцяпанаўна Снежко—пажылая, але жыццярадасная жанчына—гордасць калгаса. За трэхгады работы на ферме яна выгадавала 125 цялят, не маючи ніводнага адыхода. На сельскагаспадарчай выстаўцы ў Дзяржынску за сваіх выхаванцаў—сытых, здаровых цялят—Марыля атрымала прэмію.

Тры сястры Кунцэвічы—Ганна, Алеся, Ліза—былыя батрачкі графа Чапскага—гаспадыні дома, і іншыя.

— Мы да вас і ў госці, і па справе,—сказала памочнік начальніка палітадзела па жанрабоце тав. Ясінская, тримаючы ў руцэ невялікую кніжку—даклад т. Сталіна. Ясінская растлумачыла мэту прыхода і чаму палітадзел праводзіць працоўку даклада т. Сталіна ў сем'ях калгаснікаў. Завязалася ажыўленая гутарка. Калгасніцы вельмі цікавіліся, што сказаў т. Сталін пра жанчын, пра калгасную заможнасць і асабліва пра жывёлагадоўлю. Тут-жэ папулярна растлумачваліся пытанні, а асобныя месцы з даклада тав. Сталіна зачытваліся.

— Са знікненнем кулацкай кабалы знікла галеча ў вёсцы. Любы селянін, калгаснік ці аднаасобнік, мае цяпер магчымасць жыць палюдску, калі ён толькі хоча працаваць чесна, а не гультайваць, не бадзяцца і не раскрадваць калгаснае добро,—прачытала т. Ясінская.

Кунцэвіч Ганна і Алеся ў адзін голас сказалі:—вось гэта якраз у точку—пра нас.

Ганна, гледзячы на малога Жоржыка, які сядзеў каля яе, успомніла сваё ранейшае жабрацкае

жыццё.—Батрачылі ўсе, бацька дык і памёр батраком графа Чапскага. Бывала, пан вымуштруе, накрычыць, ды яшчэ і есці не дэсць. Адным словам, за дзесяць год батрацкага жыцця ўсяго бачылі—і галодныя былі, і босыя, нават кутка свайго не было.

— Сто раз праў тав. Сталін, калі кажа, што толькі добрасумленна працуячы калгаснік можа жыць заможна. Вось я ўжо чацверты год працуя на кароўніку. У мяне

Зараз думаем хату прывесці ў парадак—абмазаць, выклейць, жыць па культурнаму. Можна смела сказаць цяпер самому тав. Сталіну што мы задаволены сваім жыццём. Пра ранейшае нават і ўспамінаце не хочацца.

— Абзаводзімся дробнай жывёлай. Маєм 7 курэй. Сёлета развязаць больш,—кажа Ліза:

— Марыля Іванаўна,—я папрашу Вас прачытаць яшчэ раз пра жывёлагадоўлю.

Ясінская чытае:

— Справу жывёлагадоўлі павінны ўзяць у свае рукі ўся партыя, усе нашы работнікі, партыйныя і беспартыйныя, маючы на ўвазе, што проблема жывёлагадоўлі з'яўляецца цяпер такой-жэ першачарговай проблемай, якой была ўчора, ужо вырашаная з поспехам, проблема збожжавая. Няма чаго і даказваць, што савецкія людзі, браўшыя не адну сур'ёзную перашкоду на шляху да мэты, здолеюць узяць і гэтую перашкоду...

Падалі яечню, смажаную каўбасу з салам, капусту, чай. У белых талерках—цукар і цукеркі.

Ніяк не выбяруся купіць цукерніцу,—апраўдвалася гаспадыня. Смяяліся, жартавалі.

Ясінская працягвала гутарку.

— Калі возьмемся ўсе шчыра за гадоўлю жывёлы, дык і толк будзе,—гаварыла Марыля Сцяпанаўна.—Вось напрыклад я. Мне ўжо пад 60 год. Але я каля гэтых цялят цэлы дзень увіхаюся. У мяне ёсьць розныя цяляты. Адны ядуць буракі, другія авёс, некаторыя п'юць пойла—што каму падабаецца. Таму падаслаць трэба, таму загардку паправіць, жалабок зрабіць, а там пачысціць каторага. Адным словам, прыходзіцца не адыходзіць ад іх, гляджу так, як, бывала, і з сваім глядзела.

— Я працую разам з Марылай і хачу сказаць, што лепшага спеца гадаваць цялят у нас няма,—заяўляе Заблоцкая Вольга.—Яна на справе праводзіць тое, аб чым гаварыў на з'ездзе тав. Сталін. У яе нейкая асаблівая заклапочанасць

Тав. Снейко Марыля.

яшчэ не было выпадка, каб цялёнкі прапала, ці захварэла. За добры днігляд кароў мяне прэміруюць кожны год.

— Гэта вельмі правільна т. Сталін падмешіў, як быццам ён ведаў пра нас,—кажа Кунцэвіч Алеся.—Мы вось жывем трэх сястры. Прышлі ў калгас, не было, як кажуць, ні кала, ні двара. Калгас хату нам даў. Мы ўтраіх выпрацавалі ў мінундым годзе 800 працадзён. На працадзень атрымалі па 4 кг збожжавых і 10 кг бульбы. Усяго нам прышлося 200 пудоў збожжавых і 500 пудоў бульбы. Да гэтага часу нам і ў сне не снілася столькі мець дабра.

— Сёлета забілі ўжо двух кабаноў,—з радасцю хваліцца Кунцэвіч Ліза.—Цяпер падкармліваем трэцяга, каб закалоць к 1-му маю. Купілі ўсім боты з галёшамі, валенкі. Ганне купілі каўнер за 88 руб.

і любоў да гэтых цялят. Гадуюцца, як дзецы, здаровенка, чысценка, вясёлыя. Не ўгледзіш, як вырасташа каровы. Нам, усім даглядчым трэба раўняцца па ёй.

Узяў слова загадчык фермы Шот.—Сёлета ў нас нарадзілася 40 цялят, з іх 9 яшчэ пры каровах, а 31 даглядае Марыля Сцяпанаўна. Па плану нам у гэтым годзе трэба для фермы 79 цялят. Але, абмеркаваўшы на праўленні справу ўбою маладняка ў Касцюковіцкім і Дубровенскім раёнах, мы рашылі наўбыць не менш 100 цялят. Ужо 12 цялят заканграктавалі ў сваіх калгаснікаў.

Выступіў член праўлення Нупрык.—У мінульым годзе мы не мала атрымалі на працадзень. Але т. Сталін кажа, што каб жыць заможна, трэба павышаць ураджайнасць нашых палёў. Мы гэта праводзім у

жыццё. Наш калгас да сяўбы ўжо добра падрыхтаваўся. Усе коні ў нас сярэдній і вышэйшай упіта-

насці, насенне ўжо даўно ачышчана, інвентар адрамантаваны і змазаны. Усё падрыхтавана. Пачынаем сеяць.

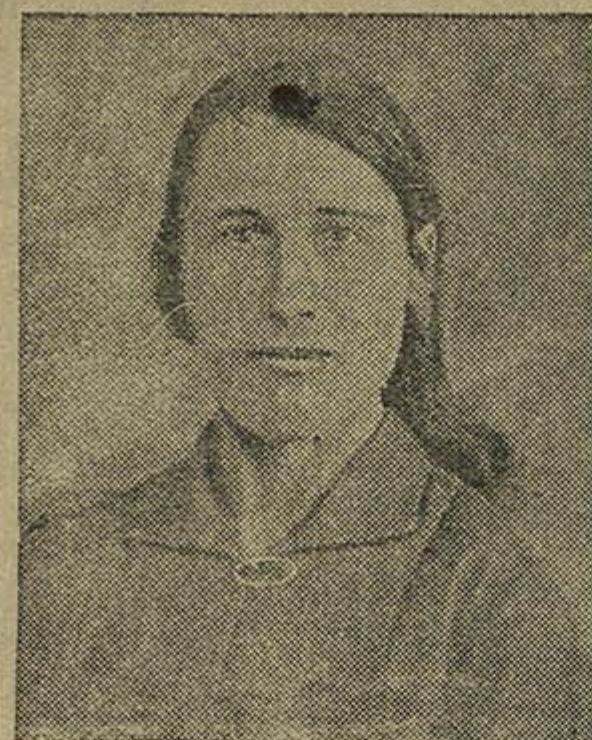
Шмат яшчэ задавалі пытанні, выказваліся.

Пасля працоўкі дакладат. Сталіна калгасніцы абавязаліся захаваць увесь маладняк, узорна правесці злучную кампанію, павысіць удой. Марыля Сцяпанаўна абавязалася дапамагаць і вучыць вылучаных у даглядчыцы лепшых калгасніц-ударніц.

Падыходзіла да поўначы, калі калгасніцы разыходзіліся пад моцным уражаннем з вялікай зарадкай ад працоўкі даклада тав. Сталіна.

Куніна

Калгас „9 студзеня”,
Дзяржынскі раён,

Куніна Ганна.

АБАВЯЗАЛІСЯ ЗАХАВАЦЬ У ВЕСЬ МАЛАДНЯК

На агульным сходзе жанчын калгаса „Хэз’езд”, Сеніцкага сельсавета, мы працавалі дакладат. Сталіна на XVII з’ездзе ВКП(б). Асабліва падрабязна абмеркавалі пытанне аб задачах у галіне жывёлагадоўлі.

У адказ на даклад правадыра калгасніцы абавязаліся захаваць усё пагалоўе маладняка ў калгасе ў сваёй гаспадарцы, а таксама павялічыць пагалоўе свіней.

У калгасе няма ні аднай свіннаткі і таму калгасніцы пастановілі ў парадку пазыкі даць калгасу для пашырэння стада па адным парасяці. Сход выклікаў на соцспабор-

ніцца калгасніц суседняга калгаса „Чырвоны”.

На гэтым-жа сходзе мы ўключыліся ў конкурс па падрыхтоўцы лепшага каня да пасеўнай і выклікалі на соцспаборніцтва суседня калгасы „Чырвоны” і „Чырвоны будаўнік”.

Сход даў рашучы адпор кулацкаму выступленню Мацюш Алесі, якая агітавала супроць захавання маладняка. У адказ на гэта лепшыя ударніцы першымі запісаліся гадаваць маладняк і тут-же выклікалі адна другую на соцспаборніцтва.

Калгасніца.

Менскі раён.

Свінаркі выклікалі на соцспаборніцтва конюхаў

Даглядаць свіней у нашым калгасе „Дзесяцігоддзе БССР” паставілі лепшых калгасніц-ударніц. Грышанава Вера, Панцялеева Варка і Антус Наталля апраўдалі давер’е калгаснікаў. Свінарнікі заўсёды тримаюцца ва ўзорнай чыстаце, кожны дзень мыєцца падлога, суха падсцелена. Таму ўсе 28 свіней фермы здаровыя, тлустыя.

На ферме ўведзена прэміяльна-прагрэсіўная аплата працы, якая яшчэ больш спрыяе захаванню прыплода і прыросту ў вазе маладняка.

Свінаркі выклікалі на соцспаборніцтва конюхаў, каб яны добра падрыхтавалі коня да сяўбы.

С. Грышанаў

Магілеўскі раён,
Новасёлкаўскі сельсовет.

Антаніна Шунэйко

Вясна на заводе

Вось ён, родны мой,
сонцам запушаны,
несупынны, гаворкі станок.
Вось ён, пас мой,
агністая-напружаны—
тесні гэтае першы радок.

Я крану яго
шыбы люстранныя
вонка кінуць свой сонечны смех
на станок,
на мяне ўсхватываную,
на мой кожны гатовы лямех.
Цэх мой сёня
бязмерна бліскучы,
цэх мой сонцам заліт і вясной.
Ён гамоніць, гудзе,

іскры лучыць,
ён любуецца працай маёй.
А наўкол
ходзяць валікі шпарка,
ходзяць руکі, хусцінкі мігцяць...
Рэжуць, піляць мэталь на сяваркі,
на плугі—толькі іскры ляцяць.
І нястрыманай радасцю
грудзі
уздымаюцца з песняй такой.
І станок мой зліваецца ў гудзе,
творчым гудзе
вясёлых станкоў.
Заўтра, ўсе яны
з гнуткае сталі—
маладыя сявяркі, плугі

папаўзуць у калгасную далеч,
у край вясёлкавы і дарагі.
Заўтра выйдуць яны
усе са славаю,
выйдуць смела на сустрач табе,
разгарнуцца раллёю кудраваю,
развінуцца ў калгаснай сяўбе.
Каб шумела там
буйнае жыта,
долу гнуліся скрэзъ каласы,
каб заможнаю радасцю жыцце
зазвінела на ўсе галасы.
Гэй-жа грукаў,
станок мой няспынны,
гамані па вясноваму цэх!
Я ў хусцінцы стаю за машынай
і абточваю гостры лямех.

Уадказ на выклік Башмакоўскіх калгасніц

Перад міжнародным жаночым днём 8 сакавіка калгасніцы-ударніцы Башмакоўскай МТС (Сярэдняя Волга) выклікалі на соцспаборніцтва ўсіх калгасніц Савецкага Саюза на хутчэйшае і добраякаснае правядзенне веснавой сяўбы, падняцце ўраджайнасці соцялястычных палёў. У сваім выкліку яны пішуць:

Высокі ўраджай—гэта перш за ўсё высокая працоўная дысцыпліна, правільная расстаноўка людзей, каб кожны ведаў сваё месца на працы. У нас у раёне быў у мінулым годзе сярэдні ўраджай калі 10 цэнтн. Дадзім ў гэтым годзе 15 цэнтн., не менш. Была-ж ў асобных калгасах у мінулым годзе ўраджайнасць па 15–18 і нават 20 цэнтнераў з га.

У нас мінулы год закончыўся выдачай на працадзень 6 кгр. збожжа. Даёш 12 кгр. і ні грама менш. Атрымаў-жа калгас „Верны труў“ у мінулым годзе $14\frac{1}{2}$ кгр. на працадзень. Вось за што павінны мы змагацца і што абавязкова павінна быць выканана.

Конь разам з трактарам з'яўляецца галоўнай фігурай сяўбы, таму Башмакоўскія калгасніцы заклікаюць берагчы каня, клапаціца аб ім.

— Жанчыны павінны таксама абавязаць сябе прыхільнікамі каня. Добры хамут, цёплая папона, пастронак—гэта высокі ўраджай.

Тав. Сталін ў сваім дакладзе на XVII партз'ездзе паставіў вельмі рэзка пытанне аб развіцці жывёлагадоўлі. Калгасніцы ў рэалізацыі ўказанняў тав. Сталіна павінны граць рашающую роль. Аб гэтым і кажуць башмакоўскія калгасніцы.

— Мы, жанчыны—калгасніцы не павінны забываць аб жывёлагадоўлі наогул, і аб карове, аб свінні, авечцы. Гэты самы адсталы ўчастак, як сказаў тав. Сталін. Гэта правільна не толькі для нашага раёна. Давайце-ж вылучым самых добраумленых жанчын на работу на скотных дварах—гэта зараз самая пачасная справа.

Калгасніцы многіх калгасаў БССР ужо адгукнуліся на заклік калгасніц Башмакоўскай МТС.

Калгасніцы—ударніцы Беларусі! Шыроко разгортаўце соцспаборніцва ў калгасах, брыгадах і звениках на лепшае правядзенне веснавой сяўбы, падняцце ўраджайнасці, беражлівия адносіны да каня. 100-проц. захаванне маладняка ў калгасных фермах. Адказвайце на выклік калгасніц—ударніц Башмакоўскай МТС.

Шляхам спаборніцства змагаемся за ажыццяўленне дырэктыў правадыра

Мы, калгасніцы брыгады № 4, калгаса „Мялешка“, Бабынічскага сельсовета, працаўвалі даклад т. Сталіна на 17-м з'ездзе партыі і зварот злёта калгасніц—ударніц Башмакоўскай МТС (Сярэдняя Волга).

Мы выклік калгасніц—ударніц Башмакоўскай МТС прымаем.

Будзем спаборніцаць на 100-проц. выход на работу ўсіх працадольных жанчын у час сяўбы. Арганізуем на ўесь час палявых работ ударныя групы з калгасніц. Разгорнем соцспаборніцтва паміж групамі і паасобнымі калгасніцамі на лепшую якасць работы і выправоўку кожнай калгасніцай не менш 180 працадзён. Бярэм шэфства над канём, будзем правяраць і дапамагаць конюхам у іх работе. У час сяўбы абавязаем зрабіць для кожнага

каня ў брыгадах папоны і торбачкі для аўса. Бярэм на сябе абавязательства—дапамагчы брыгадзе № 1 і 3 у арганізацыі лепшай работы па догляду за жывёлай.

Мы зараз займаємся ў аграгуртку, але наведваюць яго толькі 12 чалавек з 22. Абавязваемся ўцягнуць у работу аграгуртка ўсіх жанчын. Вылучым з жанчын інспекцыю якасці. Абавязваемся сяўбу правесці па-баявому. З свайго боку выклікаем на соцспаборніцтва брыгаду № 3, з якой будзем праводзіць сістэматичную праверку дагавора, і ўсіх калгасніц зоны дзейнасці Ветрынскай МТС.

Глот Фруза, Сапега Марыя,
Суварава, Кухарэнка Л.,
Глот Ліда, Кучко Нюша,
Глот Анютка і Кучко Вольга.

Полацкі раён.

Жанчыны не хочуць хадзіць за плугам

23-га сакавіка наш калгас імя Калініна пачаў ворыва. На поле выехала 50 плугоў, а павінна было выехаць 75. Ёсць коні і плугі, а мужчын не хапае. Жанчын-жа ў нас многа, але за плугам ніхто не хоча хадзіць.

Неабходна правесці сярод на-

шых жанчын растлумачальную работу і пераканаць іх у важнасці іх удзелу ў кваліфікованай работе на поле.

Лясун Марыя.

Лепельскі раён,
Стайскі сельсовет.

Падрыхтавала працадольных коняй да сяўбы

Наш калгас імя Чарвякова да вясны падрыхтаваўся.

Насенне, зброя інвентар—усё гатова. За кожным калгаснікам замацовані конь. Цягавая сіла ў параўнанні з мінулым годам у нас значна павялічылася. Калі ў мінулым годзе было ўсяго 13 коняй, то сёлета ёсць 25. Я коняй даглядала целую зіму так, што на вясну яны выйшлі працадольнымі.

Конюх т. Златкевіч.

Дзякуючы таму, што наш калгас мае дасягненні ў росце матэрыяльнага і культурнага забеспечэння калгаснікаў, нядайна ў калгас уступіла 31 асобная гаспадарка.

Наогул жыццё стала прыгожым і веселейшым. Выходзім ужо на пасейную.

Конюх ЗЛАТКЕВІЧ ПРОСЯ.

Барысаўскі раён.

разгортаеца соцспаборніцтва калгасніц БССР

35 калгасніц атрымалі кніжкі ўдарніц соцыялістычнай жывёлагадоўлі

Асноўная задача злёта ўдарніц жывёлагадоўлі — дэталёва пра-працеваць даклад тав. Сталіна з тым, каб зараз-жа ўзяцца за правядзенне яго ў жыццё, і аба-варыць выклік калгасніц Баш-макоўскай МТС. На злёт сабра-ліся: даяркі, свінаркі, цялятніцы, даглядчыцы кароў. З уважлі-васцю выслушалі даклад стар-шыні РВК, які расказаў злёту аб дакладзе т. Сталіна.

Разгарнуліся спрэчкі.

— Рыхтуючыся да злёту, — расказвае тав. Гладкая Ганна, намеснік старшины па жывёлагадоўлі калгаса „Чырвоны сцяг“, — мы правялі агляд нашых ферм, а таксама праверку людзей, пра-цуемых там. Знайшлі, што жы-вёла ў асноўным даглядаецца не дрэна. Але вось даглядчык авечак дрэнна адносіцца да сваёй работы. Мы яго адразу прагналі.

Выявілі яшчэ, што даглядчыца цялят Левановіч Юля, калі ма-лыя цяляты не ўмелі піць, пры-гаршчамі сыпала ім у горла соль, ад чаго цяляты пачалі хварэць. Мы адразу, як толькі даведаліся, адабралі цялят ад гэтай шкодніцы.

Калгасніцы з калгаса імя Розы Люксембург расказаі, што са-мая лепшая каровы ў іх даюць па 4 літры малака. Сакратар райкома запытаў: „а колькі разоў вы поіце кароў і ці замацаваныяны за даглядчыкамі?“ Калгасніцы адказаі, што даглядаюць кароў усіх разам і поіць іх адзін раз.

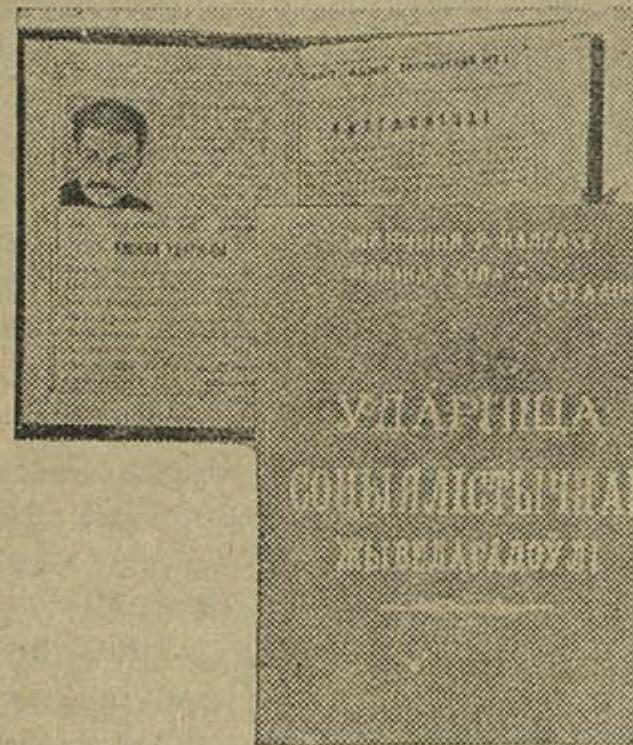
Калгасніца Буйніцкая Стэфа расказала, што іхня каровы даюць па 8—10 літраў малака у дзень, бо ліквідавана абызлічка, каровы замацаваны за даглядчыкамі, поіцца 2 разы ў дзень і добра даглядаюцца. Сама-ж Буйніцкая чацверты год даглядае цялят і за ўесь гэты час ні адно цялё не прапала.

Свінарка — Дзесятнік Барбара з калгаса „Полымя“ даглядае 60 свіней, якія за трох месяцаў далі прыплоду 140 парасяят. Маладняк захоўваецца.

Выступала яшчэ многа калгасніц. Усе яны выкрылі недахопы, дзяліліся вопытам работы і абязвалі ў адказ на ўказанні пра-

вадыра палепшыць дагляд жы-вёлы.

На выклік калгасніц Башма-коўскай МТС злёт ударніц пры-

няў на сябе рад абавязаельстваў. Усе калгасніцы абавяза-ліся гадаваць сваіх цялят. Зама-цаваць жывёлу за пэўнымі да-глядчыкамі, увесці прэміальна-

прагрэсіўную здзельшчыну па даглядзе за маладняком, нала-дзіць правільны ўлік працы. Дабіцца, каб не менш 6 парасяят выгадаваць ад кожнай маткі. Павысіць удой да 1.050 літраў малака ад аднай каровы.

На злёце прэміравалі 13 леп-шых ударніц жывёлагадоўлі.

35-ці калгаснікам выданы кніжкі ўдарніц соцыялістычнай жывёлагадоўлі.

Назаўтра пасля злёта былі праведзены гутаркі спецыялістаў асона з кожнай групай дагляд-чыц. Раствумачылі арганізацыю працы на фермах, форму ўліку. Пасля гутаркі калгасніцы засы-палі агранома пытаннямі.

Усім удзельнікам злёта была раздадзена літаратура як дагля-даць жывёлу.

З новай зарадкай для працы, бадзёрымі раз'ехаліся калгасніцы.

Пам. нач. па жанрабоце паліттадзела Заслаўскай МТС Путырская.

Брыгады спаборнічаюць

Другая брыгада калгаса імя Фрунзе, Гарадоцкага сельсовета, 30 сакавіка прыступіла да во-рыва. У полі працуецца два звяны. Кожнае звяно складаецца з 6 жанчын і трох мужчын.

Гэтыя звенні ўзначальваюць Бобрык Надзя і Сарока Марыля. Яны за дзень узаралі 3,26 га.

У абедзенны перапынак звенні правялі галосную чытку газет і працаўлі соддагавор бры-гадзіраў Полаччыны з Сеннен-шчынай і Дрысай. Тут-же звяно Сарокі выклікала на спаборніцтва звяно Надзі Бобрык. Звенні абавязаліся ў 6 гадзін раніцы выезжачы на работу і поўнасцю выконваць нормы, пільна сачыць за якасцю.

Вечарам адбылася вытворчая нарада. У нарадзе прымаў удзел інспектар якасці Бобрык П. Было высветлена, што нормы не выкананы — замест 40 сотак га ўзаралі па 36. Гэта было выні-кам таго, што араты Шыркевіч выйшаў на работу ў 10 гадзін, працаўліваў гадзіну і паехаў дамоў.

31 сакавіка звяно Бобрык Надзі норму перавыканала.

Кожны араты ўжо ўзараў замест 40 сотак па 42 соткі.

Пасля работы, як і 30 сакавіка, была зноў праведзена вытворчая нарада. Аказалася, што звяно Сарокі Марылі значна адсталі. Араты гэтага звяна замест 40 сотак га ўзаралі толькі па 30 сотак га. Горш усіх працаўлі Люцько Віктар.

Гэта звяно пазней выйшла на работу за звяно Бобрык Надзі і раней яе пакінула.

Нарада вырашыла ўлічыць усе дэпушчаныя памылкі і правя-раць кожнага аратага паасобку.

Канавалаў. Полацкі раён.

„Большэвіцкім правядзен-нем веснавой сяўбы занла-дзем моцны фундамант пераможнага правядзення ўсяго сельскагаспадарчага года“. (Са зварота усебеларускай вытворчай нарады бры-гадзіраў-калгаснікаў).

АБ ГРУПАХ СПАЧУВАЮЧЫХ

У статуте ВКП(б), які прынят XVII партыйным з'ездам, ёсь новы раздзел—аб группах спачуваючых.

Наша партыя з'яўляецца авангардам рабочага класа. У яе радах кожны член партыі з'яўляецца перадавым барацьбітом за комунізм. Тому партыя прад'яўляе высокія патрабаванні да комуніста. Заснавальнік нашай партыі Ленін гаварыў: „Лепш, каб дзесяць працуячых не называлі сябе членамі партыі (сапраўдныя работнікі за чынамі не гоняцца), чым, каб адзін балбочучы меў права і магчымасць быць членам партыі“ (Ленін, том VI, стр. 32—33).

Вось як асцярожна, з якой вялікай патрабавальнасцю падыходзіў Ленін да высокага звання члена партыі.

Пасля смерці Леніна на II з'ездзе Советаў СССР тав. Сталін падкрэсліў гэтую-ж думку.

„Нічога вышэй, як званне члена партыі, заснавальнікам і кіраўніком якой з'яўляецца тав. Ленін. Не ўсякаму дадзена права быць членам такой партыі“,—гаварыў тав. Сталін (зборнік аб Леніне, стар. 7).

Для таго, каб быць членам нашай вялікай партыі, мала быць актыўным ударнікам на вытворчасці, адданым справе рабочага класа, яго партыі. Гэта важна і неабходна, але гэтага яшчэ недастаткова. Трэба мець яшчэ партыйную закалку, умець процістаяць розным хістанням і адсталым настроям—быць устойлівым, большэвіцкі вытрыманым, дысцыплінаваным.

Трэба ведаць усе асноўныя рашэнні партыі, гісторыю яе барацьбы, праграму і статут. Толькі пры гэтых умовах комуніст зможа свядома змагацца за правядзенне ў жыццё партыйных рашэнняў і

растлумачыць рабочым і працоўным сэнс гэтых рашэнняў і тых задач, якія стаяць перад краінай і партыяй.

Гэтая неабходныя для комуніста якасці не ўсім адразу даюцца. Таму, для паказаўших сваю адданасць партыі таварышоў, але яшчэ непадрыхтаваных да ўступлення ў партыю, і ствараюцца групы спачуваючых.

Могуць запытаць, чаму партыя асобна выдзяляе групы спачуваючых? Ці-ж астатнія рабочыя, сяляне і служачыя не спачуваюць совецкай уладзе і партыі? Зразумела, зараз наўрад ці магчыма знайсці працоўнага, які-б не спачуваў усім асноўным мерапрыемствам партыі і ўраду. Але адна справа проста спачуваецца, а другая справа быць арганізаваным спачувающим.

Уступаючы ў группу, спачуваючы бярэ на сябе абавязательства: падпарадкованацца ўсім партыйным рашэнням, наведваць усе адкрытыя партыйныя сходы, актыўна праводзіць у жыццё рашэнні партыі і павышаць свой ідэйны ўзровень пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый.

Прабыванне ў группах спачуваючых неабязважова для ўсіх уступаючых у партыю. Таварышы, якія правялі сябе на актыўнай работе ў комсамоле, у советах, прафсаюзах, кааперацыі і дэлегацкіх сходах, якія паказалі сваю падрыхтаванасць, могуць уступіць у партыю і паміма груп спачуваючых.

Для гэтага патрабуецца, каб партыя была ўпэўнена, што той, хто ўступае ў партыю, сапраўды з'яўляецца сапраўдным перадавіком, вартым быць у радах вялікай партыі Леніна і Сталіна.

М. Герцман

Даклад тав. Сталіна БЕРАГУ КОНЯЙ у дзеянні

Уесь час значная частка палёў калгаса „Чырвоная зорка“ залівалася водой. Ураджай быў вельмі нізкі, бо былі вымачкі.

Пасля працоўкі даклада тав. Сталіна, і асабліва раздзела аб падняці ўраджайнисці калгаснікі ўзяліся за асушку палёў. Асабліва правялі сябе жанчыны. Яны арганізавалі ўдарную брыгаду, якая вышла на поле з лапатамі. Ударна працавалі жанчыны. Норма кожны дзень перавыконвалася на 50 проц. Калгасніцы-ударніцы Кашаед Маня і Зарэцкая Сара арганізоўвалі калгасніц на яшчэ лепшую работу і перавыкананне норм.

За тыдзень уся работа была скончана. Небяспека вымачкі ў гэтым годзе ліквідавана дружнай, ударнай работай жанчын.

А. Курдо

Коняй ад Пукача Данілы прыняла я 13 лютага гэтага года. Страх падумаць, як даглядаў гэтых 24 коняй Пукач. Бульба давалася начистая, з пяском. Сена давалася не па нормах і несвоечасова. Вось чаму сена зараз ужо мала і коні худыя.

Праўду тав. Сталін сказаў, што ўсё залежыць ад нас, ад жывых людзей. Яскравым прыкладам можа служыць наша канюшня. Хоць сена і малавата цяпер, але-ж мой клапатлівы дагляд паказвае, што на сяббе коні будуць, як лялькі.

У дзве гадзіны ўначы даю коням сечку (8 кг на каня). У 4 гадзіны коні поіцца, а пасля паення даеца адзін кг аўса.

Тут-же коняй я выводжу на двері чыщчу. Некаторых коняй забіраюць на работу, а тым, якія застаюцца, даю сэрэдэлю.

Калі коні варочаюцца з работы, і я іх пільна аглядаю, бо ёсь яшчэ шкоднікі, якія імкнуцца альбо перагнаць каня, альбо праўбіць і інш. Калі зауважу, што конь змучаны, то зараз-жа дакладваю праўленню калгаса.

Выклікаю на спаборніцтва старшага канюха нашай канюшні Дзэмідовіча Цімоха і канюхай калгаса імя Варашылава.

Дзэмідовіч Ольга.

Уздзенскі раён, калгас „Чырвоны партызан“.

XVII з'езд большэвіцкай партыі зацвердзіў вялікую праграму будаўніцтва соцыялізма ў другой пяцігодцы. Рабочыя і калгаснікі, змагайцеся за вынананне гэтай праграмы!

(З першамайскіх лозунгаў ЦК ВКП(б)).

Змагацца за поўную реалізацыю ўказанняў ЦК ВКП(б) па санмінімуму ў харчовай прамысловасці

(Гутарка з групай работніц—удзельніц першай вытворча-тэхнічнай канферэнцыі харчовай прамысловасці).

Больш трох месяцаў праішло пасля зварота ЦК ВКП(б) да ўсіх харчовых прадпрыемстваў аб укараненні санмініума.

На некаторых прадпрыемствах харчовай прамыловасці Беларусі разгарнулася шырокая работа па ажыццяленні дырэктывы ЦК ВКП(б). Аднак, як указаў сакратар ЦК КП(б)Б тав. Гікало ў сваім прывітанні да канферэнцыі, „вынікі работы харчовай прамыловасці за праішоўшы перыяд паказалі, што партыйныя, прафесіянальныя і гаспадарчыя арганізацыі харчовых прадпрыемстваў БССР яшчэ не забяспечылі поўную реалізацыю ўказанняў ЦК ВКП(б)“.

Група работніц—удзельніц першай вытворча-тэхнічнай канферэнцыі харчовай прамыловасці, праведзенай 20—22 сакавіка, падзялілася з рэдакцыяй журнала вопытам работы сваіх прадпрыемстваў у справе ажыццяленні ўказанняў ЦК ВКП(б).

Вось аб чым рассказалі работніцы:

Ганна Худалошкіна (Бабруйск).

— На нашай мармеладнай фабрыцы пасля зварота ЦК ВКП(б) разгарнулася спаборніцтва цеху на правядзенню санмініума, уведзена чырвоная і чорная дошкі па санітары. Ва ўсіх цехах у нас зараз чыста.

Перад работай кожная работніца і кожны рабочы павінны абавязкова прыняць душ і адзець чисты халат, без якога ў цех не пускаюць.

Я працују ў карамельным цеху памочнікам брыгадзіра і з'яўляюся санітарным інспектаром па сваёй змене. Кожны дзень я прымаю станкі. У каго станок брудны, запісваю ў сыштак і перадаю ў фабком для рэагавання.

Усе работніцы нашага цеха наведваюць сангурток. Кожныя два тыдні доктар Духіна чытае лекцыі па санітары, яна-ж кіруе і санінспектарамі.

Кацурова (Нова-Беліца).

— У нас на „Чырвоным хіміку“ нельга пароўнаць зараз чыстоту з тым, што было раней. Наш новы дырэктар тав. Каган вельмі сочыць за чыстотой. Усе сцены

пабялілі. У наш мелавы цех замест двух прыбіральщыц паставілі чатырох, з іх лепшай ударніцай з'яўляецца Калешкая Ганна, якая нядаўна прэміравана.

Аднак, у нас ёсьць і вялікія недахопы. Не вывучалі мы дагэтуага часу санмініум. Толькі нядаўна арганізавалі сангурткі, якімі кіруюць майстры. Самі майстры вывучаюць санмініум на курсах інженерна-тэхнічных работнікаў (ІТР).

Гісак (Бабруйск).

— Я працују брыгадзірам разлівачнага цеха спіртаводачнага завода. Кожны дзень я прымаю станок, правяраю ці ўсё ў парадку.

У нас праводзіцца соцспаборніцтва па санітары і паміж брыгадзірамі і паміж асобнымі работніцамі.

Перад работай кожная работніца праходзіць праз контроль санітарнага сектара. Кожныя 5 дзён даюцца талоны ў баню і кожныя 3 дні мяняюцца халаты і касынкі.

Цэхі ў нас памяляваны масляной фарбай. Прыбіральщыцы вельмі сочыць за чыстотай.

Бенцыянава (Гомель).

— На нашым мясакамбінаце, дзе я $1\frac{1}{2}$ месяцы працују старшынёй фабкома, зварот ЦК ВКП(б) праццаўваўся па цехах і брыгадах. Для ўсіх рабочых былі наладжаны лекцыі па санітары.

Аднак, сістэматычнай санвучобай у нас усе не ахоплены. Санмініум вывучае толькі фабрычны актыў.

Ёсць у нас вялікія дасягненні па укараненні санмініума ў вытворчасць. Рабочым і работніцам выдалі па 2 халаты. Ва ўсіх цехах ёсьць мыла, ручнік, плявальніцы. Арганізавалі стол, на які кладуцца ўнутранасці, якія раней кідаліся на падлогу.

Раней кручкі, на якіх віселі каровіны туши, былі іржавыя, цяпер лужаныя. Усе адкіды збіраюцца ў скрынях. Прыбіраюць цех два разы ў дзень. Прыбіральщыцу Круцькову прэміравалі за чыстату.

Разгорнута соцспаборніцтва па санітары і паміж цехамі, брыгадамі і індывідуальна спаборніцтва.

Медвядкова (Віцебск).

— Я працују доктарам медпункта маслабойнага завода. Ёсць у нас 5 гурткоў па санвучобе, якімі ахоплены ўсе рабочыя. Адзін гуртак ІТР-аўскі — здаў экзамен па санмініуму. Рабочыя не скончылі яшчэ праграмы, таксама і гуртак РОКК“а».

Вялікую ўвагу мы аддаем гігіене як на вытворчасці, так і асабістай. Цэхі ў нас ачысцілі ад павуціння, памялявалі. Штодзённа перад работай рабочыя муюць рукі і ногі. Нармальная працуе душ.

(Канец гл. на 14 стар. унізе)

Група ўдзельніц першай вытворча-тэхнічнай канферэнцыі харчовай прамыловасці ў рэдакцыі журнала „Работніца і Калгасніца Беларусі“.

У выніку прапрацоўкі рашэння ў з'езда палепшылася якасць прадукцыі

Да XVII партз'езда запалкавая фабрыка „Везувій“ была ў глыбокім прарыве. Якасць запалак была нікуды нявартай. Партыцы і комсамольцы, якія працуюць на вытворчасці, не з'яўляліся прыкладам, не змагаліся за знішчэнне брака.

Гомельскі гарком КП(б)Б моцна ўдарыў па вінаватых у ганебным прарыве.

Пасля прапрацоўкі работнікамі даклада тав. Сталіна і рашэння XVII партз'езда мы маем зусім іншы малюнак. Разгарнулася соцспаборніцтва паміж брыгадамі. Комсамолкі сталі выклікаць старых работніц на соцспаборніцтва па палепшенні якасці прадукцыі. Вылучаны комсамольскія пасты, ўстаноўлена дзяжурства — кантроль за якасцю. Паміж работ-

ніцамі заключаны радындыўдуальных соцыялістычных дагавароў па колькаснаму і якаснаму выкананню вытворчых заданняў. Заключаны соцдагавары паміж зменамі на лепшую якасць. Гэтыя мерапрыемствы далі бліскучыя вынікі. За люты прамфінплан выканан на 108 проц., палепшылася якасць прадукцыі.

Прыведу наглядны прыклад, як мы змагаемся з бракам. У брыгадах вылучаны дзяжурныя па якасці. Дзяжурная знайшла ў работніцы каробачнага цеха Арончык 115 бракаваных карабкоў. На гэта рэагавалі зараз-жа. Сабралі брыгаду, агаварылі ўчынік Арончык, вынеслі ёй грамадскае ганбанне і адабралі ўдарную кніжку. На ўсіх сходах гаварылі аб гэтым факце. Сама Арончык высту-

пала, признала сваю віну і дала абязданне за пяцідзёнку справіцца. І, сапраўды, яна сваё абязданне стрымала. Тав. Арончык дае зараз лепшую якасць ды яшчэ робіць заувагі другім работнікам, калі яны даюць дрэниую якасць.

Тэхнічнімум па каробачнаму цэху вывучылі ў гуртках 75 проц. работніц. Зараз займаюца і астатнія работніцы па вывучэнні тэхнікі машины і працэсаў работы.

Тыя работніцы, якія здалі тэхэкзамен, даюць добрую якасць і выконваюць прамфінплан. Адстаюць яшчэ тыя, якія тэхэкзамена не здалі.

Шэвялёва.

Нова-Беліца, Гомельскі раён.

ПРЕМІРАВАЛІ ПАРАСЁМ

Працую я з 12-гадовага ўзросту. Мне зараз 37 год, а вытворчы стаж—25. Батрачыла раней у кулакоў, а потым працевала на розных прадпрыемствах прыбіральшчыцай. На заводзе імя Мяснікова—я з 1929 года. Зараз працую на кваліфікаванай работе—свідравальшчыцай.

За ўдарную работу міне ў дзень 8 сакавіка прэміравалі парасём, якое важыля 36 кгр. Гэты падарунак для міне і 12-гадовай дочкі з'яўляецца вялікай радасцю. Ніколі я не марыла, што ў міне будзе такое прыгожае парасё. Я яго гляжу як дзіцё. Кожны тыдзень мію, акуратна кармлю. Добра расце парасё.

Зараз мне добра і радасна жывецца. Прыходзіш дадому пасля работы і вучобы—дачка лекцыі рыхтуе, заходзіш у хлеў—любуешся парасём. Адчуваю на спрадве, што іду па шляху да заможнага жыцця, так, як казаў наш дарагі правадыр і настаўнік тав. Сталін.

Толькі адно яшчэ клапоціц мяне—жаданне стаць добра пісьменнай. Было-б добра, каб заўком прымацаваў да міне чалавека, які-б дапамог мне ліквідаваць малапісьменнасць.

Работніца вагона-зборачнага цеха завода імя Мяснікова
Дуброва.

Менск.

Тав. Дуброва.

Раз у 10 дзён бывае ў нас медычны санітарны агляд рабочых і работніц. Пры першым аглядзе знашлі 4 проц. вашывых, у якіх праверылі санітарнае становішча ў кватэрах. Выдалі ўсім членам сям'і за кошт фабкома талоны ў лазню.

Пры другім аглядзе быў 1 проц. вашывасці, а пры трэцім і чацвёртым зусім не было.

Насценгазеты асвятляюць пытанні санінімума. Пры заводзе і медпункце працуюць цырульні—2 жаночыя і 1 мужчынская.

З прыбіральшчыц лепш за другіх працуе Лепленка. У яе ў маслабойным цэху чысцей, чым ва ўсіх.

Краўчэнка (Віцебск).

— У нас на спіртазаводзе кожны месяц бывае медагляд. Ёсьць контроль па якасці.

Добра працуе ячэйка „ЗОТ“. Раз у пяцідзёнку усе рабочыя пасля работы праходзяць тэхвучбу. Кожную новую работніцу абавязковая праpusкаюць праз гурток „ЗОТ“, дзе яе знаёміць з машынай.

Работніцы Канцэвіч і Драгон атрымалі значкі „ЗОТ“.

Санітарныі гурткамі ў нас ахоплена 50 чалавек, з якіх 30 жанчын.

Вопыт лепшых прадпрыемстваў харчовай прамысловасці па працягенню санінімума павінны пераніць усе.

Задача ўсіх работніц харчовай прамысловасці шырока разгарнуць соцспаборніцтва за глыбокую прапрацоўку і поўнае ажыццяўленне пастаноў XVII партз'езда.

М-я

Асваенне 20 000 індывідуальных агародаў патрабуе выключнай ініцыятывы і зацікаўленасці з боку рабочых, іх жонак і работніц

Пастанова Соўнаркома БССР і ЦСПСБ аб на-
дзяленні ў БССР да 20 тысяч рабочых сем'яў
індывідуальными агародамі мае выключнае зна-
чэнне ў справе паляпшэння снабжэння рабочай
сям'і, у справе барацьбы з цяучасцю рабочай
сілы. Аб гэтым сведчыць вопыт Данбаса.

Агарод памерам ад адной восьмай да адной чац-
вертай гектара павінен даць рабочай сям'і значную
колькасць гародніны і бульбы. Так, напрыклад,
агарод у адну шостую гектара пры засеве паловы
яго плошчы бульбай дасць у сярэднім ўраджаю
63 пуды бульбы, а з астатнай плошчы—55 пудоў
рознай гародніны, у тым ліку 180 кг капусты, 120 кг
агуркоў, 150 кг сталовых буракоў, 180 кг брускі,
140 кг морквы і 175 кг іншай гародніны.

Гэтай гародніны і бульбы не толькі хопіць на
год для сям'і ў некалькі чалавек, але і на парасё.
Вось чаму работніцы, рабочыя прадпрыемстваў
асабліва зацікавлены ў атрыманні агарода.

Зараз адведзена толькі 2500 гектараў зямлі пад
агароды, што можа забяспечыць 14 тысяч рабочых
сем'яў. Аднак нават і з гэтага ліку фактычна атры-
малі ўчасткі толькі 6 000 сем'яў, якія ўжо ведаюць
свой агарод.

Такое маруднае размеркаванне зямлі сем'ям ра-
бочых гаворыць пра бесклапотнасць некаторых
фабзаўкомаўцаў (фабрыка „Сцяг індустрыялізацыі“,
„Пролетарская перамога“, „ завод імя Домбала-
і інш.), якія апартуністычна недаацэннююць зна-
чэння індывідуальных агародаў. Наглядаецца бю-
ракратычная коснасць, невыкананне прымых ды-
рэктыў Наркамзема і Соўнаркома з боку рада
земадзелаў, гарсоветаў і РВК, невылучэнне імі
землямераў для адвода зямлі пад агароды ра-
бочым.

З прычыны слабай масавай работы ў некаторых
мясцах ёсьць няправільныя тлумачэнні і неразу-
менне дырэктыў ўрада, праявы ўтрыманых
настрояў, жаданне стварыць арцелі з наёмнай
рабочай сілай для апрацоўкі агародаў, гутаркі аб
тym, што агарод апрацуе сам ОРС, падшэфны
калгас і т. д. (Віцебскае дэпо, завод імя Домбала—
Барысаў).

Гэтым настроем трэба даць рашучы адпор.
Ужо зараз трэба сеяць, трэба вывезці і заарады
на агародзе гной, узараць глебу. Час не церпіць.
Сёння кожны рабочы, яго жонка, дзеці, кожная
работніца павінны ўжо ведаць свой участак зямлі
пад агарод, павінны клапаціца аб апрацоўцы
агарода, каб атрымаць высокі ўраджай гародніны.
Для гэтага патрэбна перш за ўсё ўгнаіць зямлю.
Добрая хатняя гаспадыня, сабраўшы 3—4 пуды
попелу, можа ўгнаіць бульбянае поле свайго ага-
рода. А гною пад усе агароднія культуры патрэбна
дзве тоны. Для таго, каб ускапаць і разрыхліць
землю агарода патрабуецца максімум 4—5 дзён.

У правядзенні гэтых работ, а таксама і сяўбы,
вялікую ролю павінны адыграць жонкі і дзеці
рабочых.

Асаблівых клапот патрабуе догляд за гароднімі
культурамі: акучванне, праполка, прарэжванне,
пасадка. Да гэтай работы з асаблівай дбайнасцю
павінны аднесціся работніцы, жонкі і дзеці рабочых

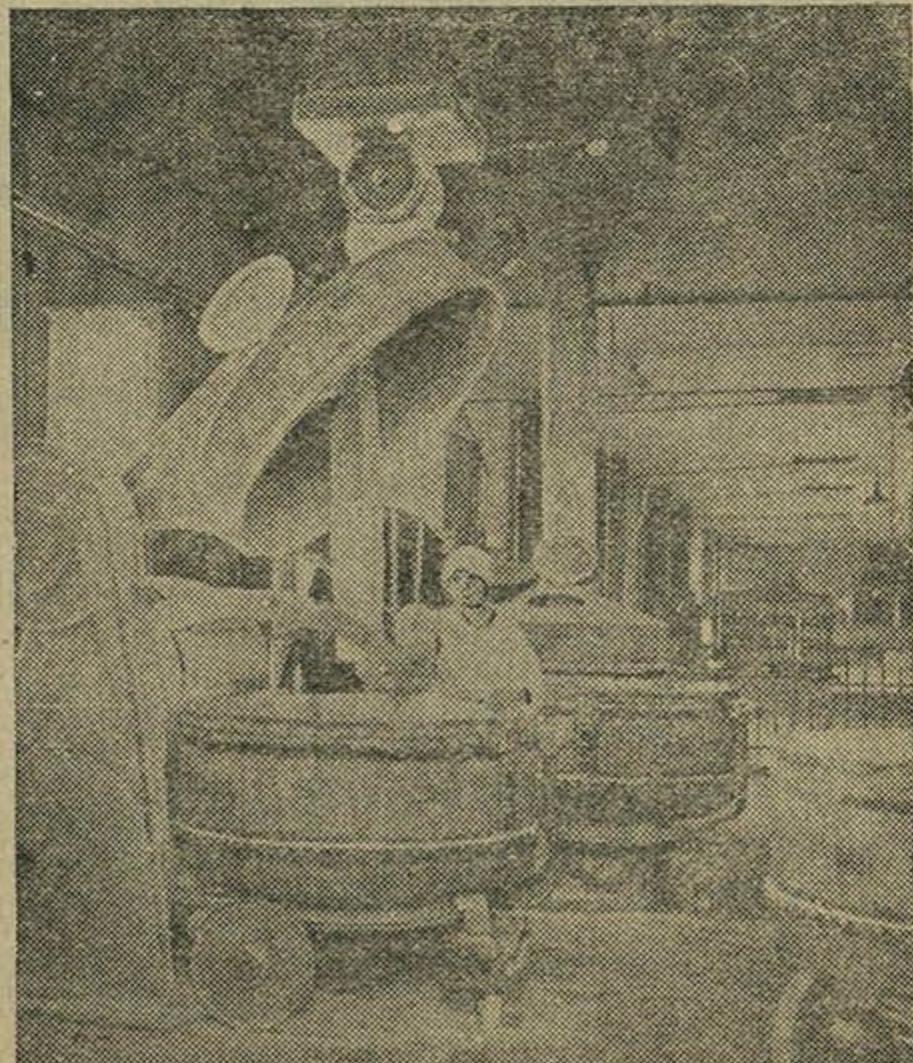
Вопыт даказаў, што агарод паляпшае матэры-
яльныя ўмовы жыцця, што невыдаткованыя на
рынак гроши могуць быць скарыстаны для
адзення і іншых культурных мэт у рабочай
сям'і.

Зусім не цяжка асвоіць агарод. Патрэбна толькі
ініцыятыва, жаданне і агарод будзе асвоен,
а сям'я рабочага летам і ўвесь год будзе забя-
печана гароднінай.

Пры гэтым трэба памятаць яшчэ і тыя ільготы,
дадзеныя ўрадам рабочым, якія маюць індывіду-
альныя агароды (бульбу на насенне, вызваленне
ад падатка і рад іншых ільгот).

Таварышы рабочыя, работніцы, жонкі рабочых,
бярыцца за справу асваення агародаў. Прафсаюзы
абавязаны дапамагчы вам у гэтай важнейшай
справе.

Гераўкер.

На Менскім хлебазаводзе.

Хутчэй дапамагчы рабочым засеяць агароды.

Заўком завода імя Мяснікова атрымаў 21 га зямлі пад індывідуальныя агароды для рабочых. Пакуль-што адведзена 1 размеркавана 14 га—лепшым ударнікам рабочым. Акрамя гэтага 12 лепшых ударнікаў атрымалі агароды каля сваіх хат. Кожнаму рабочаму, які атрымоўвае агарод, палову насеннай бульбы выдае завод і ОРС выдае яшчэ 10 тон, што складае каля 70 проц. патрэбнага насення.

Падрыхтоўка да сяўбы ідзе вельмі марудна. На 2 красавіка яшчэ не размеркавана 7 га зямлі. Насенне знаходзіцца ў Пухавічах, гной і мінеральны ўгнаені не вывезены.

А час не чакае, дні наступілі

цёплыя, сонечныя, ёсьць усе магчымасці для агароднай работы.

Па гэтаму важнейшаму пытанню на заводзе слаба праводзіцца масавая работа, а між тым у многіх рабочых і работніц ёсьць вялікае жаданне атрымаць агароды, бо яны добра зразумелі, што гэта значна палепшыць іх матар'яльнае становішча.

Рабочы вагона-эборачнага цэхатаў. Лядкоўскі, які атрымаў^{1/10} га зямлі, расказаў нам аб сваіх планах сяўбы і атрыманні ўраджаю.

— Зямлю я атрымаў каля Козырава. Глеба добрая. Пасею 10 пудоў бульбы. Мая жонка добра ведае сельскую гаспадарку і дапаможа мне апрацаваць агарод. Пры добрай якасці апра-

цоўкі я атрымую не менш 80 пудоў бульбы. Буду забяспечан бульбай для ўсёй сям'і, ды і пасёк выкармлю. Вось якую карысць я атрымаю ад агарода, што значна палепшыць маё матэрыяльна-бытавое становішча.

Тав. Лядкоўскі 18 год працуе на заводзе. Ён лепшы ударнік. Добра выконвае грамадскую работу. Зараз ён індывідуальным агародам паляпшае дабрабыт сваёй сям'і.

Заўком павінен як найхутчэй размеркаваць астатнюю зямлю, дапамагчы лепшым рабочым яе апрацаваць і засеяць.

Брыгада: Галінкіна, Саліна
Менск.

ПАРАДЫ АГРАНОМА

ЯК ПАДРЫХТАВАЦЬ ІНДЫВІДУАЛЬНЫ РАБОЧЫ АГАРОД ДА СЯЎБЫ

Для таго, каб атрымаць добры ўраджай гародніны, трэба ўстанавіць такую чарговасць сяўбы гародніх культур, якая-б у будучым забяспечвала лепшы ўраджай. Для гэтага трэба ўчастак разбіць на чатыры палі, на якіх кожны год сеюцца розныя культуры. Вось прыкладна схема севазварота на плошчы 800 кв. м.

1-ае поле (200 кв. метраў):

- 1934 г.—капуста, агуркі, гарбузы і таматы.
- 1935 г.—бульба.
- 1936 г.—кораньплоды, цыбуля, бабовыя, зеляніна.
- 1937 г.—бульба.

2-ое поле (200 кв. метраў):

- 1934 г.—бульба.
- 1935 г.—капуста, агуркі, таматы, гарбузы.
- 1936 г.—бульба.
- 1937 г.—кораньплоды, цыбуля, бабовыя, зеляніна.

3-ае поле (200 кв. метраў):

- 1934 г.—кораньплоды, цыбуля, бабовыя, зеляніна.
- 1935 г.—бульба,
- 1936 г.—капуста, агуркі, таматы, гарбузы.
- 1937 г.—бульба.

4-ае поле (200 кв. метраў):

- 1934 г.—бульба.
- 1935 г.—кораньплоды, цыбуля, бабовыя, зеляніна.

1936 г.—бульба.

1937 г.—капуста, агуркі, таматы, гарбузы.

Такое размяшчэнне гародніх культур дае магчымасць кожнай расліне пападаць на старае месца толькі праз чатыры гады, а таксама захоўвае некаторыя гароднія культуры ад захворвання.

У першым годзе севазварота неабходна ўнесці гной пад усе культуры з разліку: пад гароднія—адзін воз гною на кожныя 200 кв. метраў плошчы, а пад бульбу ў выпадку недахопа гною можна знізіць колькасць яго да аднаго воза на 350 кв. метраў, альбо замяніць гной попелам—1 пуд на 100 кв. метраў. Аднак, трэба памятаць, што замяніць гной попелам з поспехам можна толькі пад бульбу, калі глеба не зусім пустая.

Пры гэтым попел павінен захоўвацца да ўжывання яго ў сухім месцы. Не трэба дапускаць таго, каб на попел пападала вільгаць, бо ад вільгаці траціцца яго вартасць.

Уносіць попел патрэбна за тыдні два да сяўбы з разліку на 1 га плошчы 6—8 цэнтнераў.

Кожны працоўны павінен перад засевам агарода намеціць план работы на сваім участку і правесці ўсе работы так, каб зрабіць індывідуальны агарод узорным, які-б мог забяспечыць яго патрэбнай колькасцю гародніны.

Аграном А. Маркавец.

ШТО ЧЫТАЦЬ СЯЛЯНЦЫ

Нядайна дзяржаўным выдавецтвам Беларусі выпушчана кніжка І. Чарняўскага „За актыўны ўдзел жанчын у веснавой пасеўнай кампаніі“.

Кніжка расказвае, як калгасніца ў час сяўбы павінна змагацца за павышэнне ўраджайнасці, сачыць за нормай высева, за правільным севазваротам, арганізоўваць інспекцыі якасці і барацьбу з сарнякамі.

Кніжка прыводзіць прыклады ўдарнай работы калгасніц у галіне ільнаводства і жывёлагадоўлі.

У кнігцы расказваецца таксама аб замаскаваных формах барацьбы класавага ворага, які часта скарыстоўвае адсталасць жанчын для падрыва калгаснай гаспадаркі.

Кожная калгасніца і аднаасобніца павінна прачытаць гэту кніжку.

Выправіць памылкі мінулага года ў рабоце ясляў

Яслі ў калгасах і соўгасах адигрываюць вялікую ролю ў сэнсе ўцягнення калгасніц і работніц соўгасаў ва ўсе галіны гаспадарча-палітычнага жыцця.

Толькі добра паставленая работа ў ясліх забяспечвае лепшую расстаноўку жаночай рабочай сілы на полі, забяспечвае большую выпрадоўку калгасніцамі і соўгасніцамі працадзён, больш хуткае выкананне вытворчага плана.

Таму і высоўваюцца задачы большага ахопа дзяцей работніц МТС, соўгасаў і калгасніц у час палявых работ рознымі формамі ясельнай сістэмы.

1. Пастаянная яслі, якія працујуць круглы год з падоўжным рабочым днём (9—10 гадзін), галоўным чынам у МТС, соўгасах і калгасах са значным ужываннем жаночай рабочай сілы.

2. Часовая летніяя яслі (сезонныя), якія павінны быць адчынены да пачатку сяўбы або агародных работ (красавік-май) і працаць да канца ўборачнай (верасень-кастрычнік). Такія яслі павінны забяспечыць 100-проц. ўцягненне ўсіх працэдольных жанчын у работу на соцыялістычных палях.

3. Палявыйя яслі перасоўкі. При машынізацыі буйных соўгасаў і калгасаў, звязаных з асваеннем вялікіх участкаў пасеўнай плошчы і хуткім перасоўваннем рабочай сілы, маці ў працэсе работы значна аддаляецца ад яслі і не мае магчымасці карміць своечасова дзіця. Для таго, каб маці на доўгі час не адрывалася ад работы і арганізующа палявыйя яслі перасоўкі, у фурманках, палатках, якія перасоўваюцца разам з усёй палявой брыгадай (этак ужо практыковалася ў 1933 годзе на Барысаўшчыне, Полачыні).

Яслі-перасоўкі мотуць быць арганізаваны, як аддзяленне сезонных яслі, нават і пастаянных, калі патрабуюць гэтага ўмовы працы матак на полі.

У 1934 годзе па плану Наркамаховы Здрадоўя БССР будзе адкрыта 6500 яслі замест 4940 у 1933 годзе. З іх пастаянных у калгасах—1500 (у 1933 годзе было 700), у МТС і соўгасах—200 (было 78); сезонных у соўгасах і МТС—200 (было 150); у калгасах—4600 (было 4012).

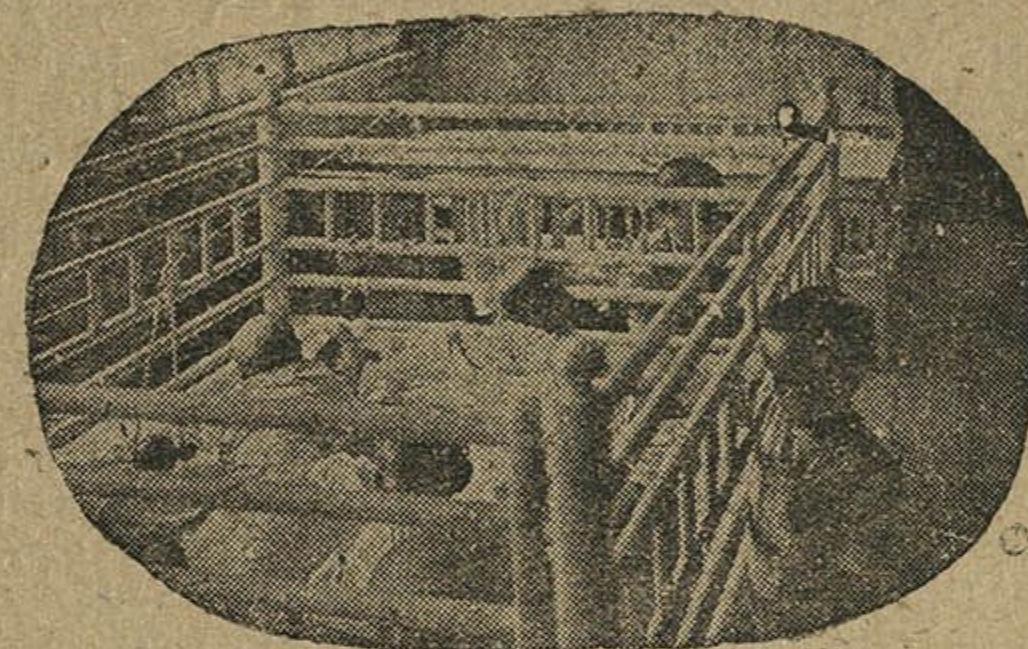
Не гледзячы на тое, што ў 1933 годзе план па адкрыцці яслі замест значна перавыканан (4940 замест 4827 па плану) у практычнай рабоце яслі быў рад буйнейшых недахопаў. Гэта—нізкая якасць работы большасці яслі, дрэнны падбор працаўнікоў і засмечанасць часткі іх класава-варожымі элементамі, непрыстасаванасць памяшкання і камбінавання яслі з пляцоўкамі.

Наглядалася нездавальняючае санітарнае становішча яслі.

На курсах загадчыкаў дзіцячых яслі падрыхтавана 36 чалавек, а астатні персанал мы маєм з мінулага году. Намецілі адкрыць да веснавой кампаніі 70 проц., а астатнія—да 1-га мая.

Памылкі мінулага года ў рабоце яслі можна выправіць толькі пры ўмове добраякаснай іх работы. Зараз самі жанчыны павінны дабівацца, каб план адкрыцця яслі быў выканан у тэрмін, памятаючи, што ад добра паставленай работы яслі залежыць таксама выкананне лозунга тав. Сталіна—зрабіць калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі.

Е. Кантаровіч

Дзеци ў ясліх, маші ў поле.

Рыхтуем дзіцячыя ўстановы да вясны

Ад добрай работы дзіцячых установ залежыць поспех пасеўнай і ўборачнай кампаній.

У нас ясельныя фонды засыпаны па ўсіх калгасах, дзе будуть працеваць дзіцячыя ўстановы. Напрыклад, у калгасе „Звязда“ збожжавых засыпана 180 пудоў, бульбы—200 пудоў; „Ударнік прамысловасці“—збожжавых 150 пудоў, бульбы—200; „Будзёны“—збожжавых 150 пуд.

У калгасах зоны дзяржынскай МТС адкрываецца 31 сталая дзіцячая ўстанова, на кожную адпускаюцца сродкі ў суме 1400 руб. 10 сезонных установ і 32 дзіцячых адкрываюцца на сролкі саміх калгасаў і часткова на сролкі РайАНА.

На курсах загадчыкаў дзіцячых яслі падрыхтавана 36 чалавек, а астатні персанал мы маєм з мінулага году. Намецілі адкрыць да веснавой кампаніі 70 проц., а астатнія—да 1-га мая.

Побач з добрай падрыхтоўкай нашых калгасаў да адкрыцця дзіцячых установ мы маєм нядбайнія адносіны з боку нашых кааперацыйных арганізацый у справе забеспечэння пасудай, мылам і іншымі дэфіцитнымі таварамі. Гэтым павінны зацікавіцца адпаведныя органы.

Пом. Нач. палітадздела МТС
на жанрабоце

Ясінская.

Дзяржынскі р.

Тав. Афанаэль — член ЦВК БССР, нам. старш. к-су „Новы свет“, Бярэзінск. р.

ПАД МАСКАЙ РЭЛІГІІ

Рэлігія і злачыннасць—дзве родныя сёстры. Уся гісторыя рэлігіі і клерыкалізма, пачынаючы з самых старажытных часоў,— гэта гісторыя прыгнечання і ашуканства, грабяжа і забойства, дзікай разбешчанасці і садызма.

І цяперашнія „прадстаўнікі бoga“ на зямлі, клеракалы ўсіх масцей увасабляюць у сабе ёсё, што ёсьць злачыннага, бруднага, нікчэмнага ў чалавечым грамадстве. Пад маской рэлігіі за завесай елейнай крывадушнай „святасці“ хаваюцца простыя ашуканцы і зладзеі, забойцы і гвалтаўнікі.

* * *

На вуліцы Карла Лібкнехтаднай з ціхіх ускрайні сталіцы БССР, захаваўся невялікі домік. Сярод жыхароў ён вядомы як месца рэзкі птушак па яўрэйскаму рэлігійнаму абраду.

Стары павук зві ѿ сабе тут гляздо. Адсюль раскінуў ён сваё павуцінне, тут лавіў ён у сеці адсталых, цёмных, веруючых людзей, усіх тых, каго можна эксплаатаваць, ашукваць, хто яшчэ чаўляецца за старыя забабоны, за мёртвае мінулае.

Якаў Тэуе Рапапорт... Гэта імя знаёма пролетарскай грамадскасці БССР. Яшчэ ў 1925 годзе рэзнік Рапапорт праславіўся, як галоўны „герой“ вядомага працэса так званага „трэста рэзнікоў“. На гэтым працэсе ён быў выкрыт і асуджаны за арганізацыю забойства канкурэнта „трэста“ нейкага Дройкіна.

Клерыкальна-іэпманская зграя ўзяла тады забойцу пад сваю абарону. Яна зрабіла яго „святым пакутнікам“ за рэлігію. І пасля вызвалення прадставіла яму ў сябе ганарове месца. Рапапорт зноў заняўся ранейшай „спецыяльнасцю“.

І вось Рапапорт праз дзесяць год зноў апынуўся на лаве падсудных. На гэты раз—за разбешчанне і гвалтаванне малалетніх дзяўчынак. Сваймі ахвярамі ён выбраў дзяцей працоўных, якія прыходзілі да яго рэзані птушак. Веру ў „святасць“ рэзни-

ка, у яго бездакорную сумленнасць Рапапорт выкарыстаў для задавальнення сваёй распусты.

* *

Тры дні бурліла вялікая залі Дзяржаўнага Яўрэйскага тэатра. Тысячы вачэй з нянавісцю глядзелі на „святога“ гвалтаўніка. І адчувалася, што нянавісць гэта адносіцца не толькі да Рапапорта, але і да ёсёй яго зграі, да ўсяго клерыкальнага света, вартым прадстаўніком якога ён з'яўляецца.

Перад судом, з кожнай новай сведкай, усё больш разгортаўся малюнак дзікіх фізічных і маральных здзекаў з дзяцей.

Хітра падыхідзіў Рапапорт да сваіх ахвяр. Пад выглядам чытання „хумэша“ (бібліі) ён прыцігваў да сябе „найбольш прыгожанькіх“ дзяўчынак. І тут спадала маска набожнага, багамольнага старыка, абнажаўся гнусны твар звера—садыста.

Калі такімі абыходнымі шляхамі не ўдавалася, згвалтіць малалетнюю, калі дзяўчынка пачынала кричаць, клікаць на дапамогу, Рапапорт прости заціскаў ёй рот...

* *

Як магло здарыцца, што класавы вораг беспакаранна арудаваў на працягу трох год? Як магло здарыцца, што стары павук не быў своечасова выкрыты, атрымаў магчымасць падрывіць справу соцыяльнага выкаванія дзяцей працоўных? Адказ на гэта пытанне яскрава выявіўся на судзе ў паказаниях матац пачярпеўшых дзяўчынак Л. і Б. Яны слепа верылі ў „святасць“ рэзника, яны ніяк не дапускалі нават думкі, што набожны чалавек можа быць здольным на злачынствы.

І калі дзеці з плачам скардзіліся на „басяка Рапапорта“ і разлуча адмаўляліся яшчэ раз ісці да яго, маткі накідаліся на іх з лаянкай. Яны (маткі) маўчалі, маўчалі нават тады, калі ўжо дакладна даведаліся аб брудных спраўах Рапапорта. Маўчалі тыму, што ім загадалі „не выносіць смецця з хаты“. Увесь клерыкаль-

ны „агітпроп“ быў пастаўлен на ногі, каб выратаваць гонар у другі раз засыпаўшагася „святога“ злачынца.

„Агітпроп“ дзейнічаў усімі методамі: калі ўгаварвани не дапамагалі, калі не рабіў уплыву „аўтарытэт“ самага равіна, пускаліся ў ход пракляці, пагрозы адлучэння ад сінагогі.

І, не парваўшыя яшчэ з рэлігій, атручаныя яе дурманам, бацькі, нават на судзе, доўга не адважваліся выступіць супроты Рапапорта, супроты яго зграі з рэлігійнай абшчыны. Так моцна заселі ў галовах гэтых людзей гнілыя забабоны—Рапапорт і яго кліка змаглі ўзяць у палон некаторыя заплясненія, ціхія куткі былой мяшчанскае ускрайні. Гэтыя куткі Рапапорты называюць „свайм“ горадам.

Але і ў гэтym „горадзе“, сярод яшчэ адсталых пластоў працоўнага насельніцтва, клерыкалізм усё больш траціць глебу пад ногамі. Гэта лепш за ёсё даказаў суд. Калі спачатку працэса Рапапорт яшчэ мог прыкрывіца лічынай набожнага старыка, прыкідвацца нязінай ахвярай бязбожнікаў, дык к канцу працэса, пад напорам усё ўзрасташых улік, ён прымушан быў зд цца. І ўлікі гэтага зыходзілі ад яго былой „кліентуры“. Адчаза другой у суд пасыпаліся заявы матац пачярпеўшых, якія прасілі выклікаць іх у якасці сведак. Яны поўнасцю выкрылі „святога“ гвалтаўніка. У асобе пролетарскага суда яны адчулі магутную апору, вернага абаронца працоўных і іх дзяцей.

* *

Пролетарская грамадскасць з вялікім задавальненнем сустрэла прыгавор Вярхоўнага суда, асуздзіўшага Рапапорта да 8 год пазбаўлення волі.

Працэс Рапапорта адкрыў во многім і многім працоўным жычынам, абнажыў перад імі ўсю сутнасць рэлігіі і сапраўдны твар яе прадстаўнікоў.

С. Галкін, Е. Бутомаў